

IPARD
VODIČ ZA KORISNIKE
ZA MJERU 101
”ULAGANJA U POLJOPRIVREDNA
GOSPODARSTVA U SVRHU
RESTRUKTURIRANJA I DOSTIZANJA
STANDARDA ZAJEDNICE“

Odobrila:

Anica Lucević
Ravnateljica Ravnateljstva za tržišnu i
strukturnu potporu u poljoprivredi

U Zagrebu, listopad 2009.

SADRŽAJ	STRANICA
1. UVOD.....	4
2. SVRHA I CILJEVI IPARD PROGRAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	5
2.1 Opći ciljevi IPARD programa.....	5
2.2 Specifični ciljevi mjere 101.....	6
3. RAZINA POTPORA ZA MJERU 101.....	6
4. LISTA PRIHVATLJIVIH IZDATAKA U MJERI 101.....	7
4.1 Lista prihvatljivih izdataka ulaganja po sektoru ulaganja.....	7
4.2 Lista općih prihvatljivih izdataka.....	11
4.3 Lista dozvoljenih radova u izgradnji/rekonstrukciji.....	11
5. PRIHVATLJIVA ULAGANJA I KRITERIJI ZA DODJELU SREDSTAVA.....	12
5.1 Stručna osposobljenost.....	12
5.2 Opći kriteriji prihvatljivosti definirani IPARD programom.....	13
5.3 Specifični kriteriji prihvatljivosti po pojedinim sektorima ulaganja.....	13
6. POSTUPAK DOBIVANJA SREDSTAVA.....	16
6.1 Prijava na IPARD natječaj i dokumentacija potrebna za prijavu.....	16
6.2 Obrada prijava i rangiranje.....	20
6.3 Ugovaranje.....	21
6.4 Provedba ulaganja.....	21
6.5 Isplata sredstava i potrebna dokumentacija za podnošenje Zahtjeva za isplatu.....	21
6.6 Kontrola na terenu.....	23
6.6.1 Dokumentacija potrebna za kontrolu na terenu za mjeru 101.....	24
7. PRAVA I OBVEZE KORISNIKA.....	26
7.1 Zadovoljavanje minimalnih standarda.....	26
7.2 Upravljanje dokumentacijom.....	26
7.3 Promjene ulaganja.....	26
7.4 Otuđenje ulaganja.....	28
7.5 Označavanje ulaganja unutar IPARD programa.....	28
7.5.1 Ulaganja u izgradnju trajnih građevina.....	28
7.5.2 Ulaganja u rekonstrukciju.....	29
7.5.3 Ulaganja u nabavku opreme.....	29
7.6 Korištenje sredstava iz drugih izvora financiranja.....	29
7.7 Upravljanje stajskim gnojem.....	30
7.8 Sudjelovanje u informativnim upitnicima.....	32
7.9. Dodatne informacije i dokumentacija.....	33
7.10 Prava korisnika.....	33
8. POVRAT SREDSTAVA.....	33
8.1 Crna lista.....	34
9. ZAKLJUČAK.....	34
10. KONTAKTI I KORESPONDENCIJA.....	35

KORIŠTENE SKRAĆENICE:

EK	- Europska komisija
EU	- Europska unija
HZPSS	- Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu
IA	- IPARD Agencija
IPA	- Instrument pretpristupne pomoći
IPARD	- Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj
MPRRR	- Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja
MZOPUG	- Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva
NN	- Narodne novine
PDV	- Porez na dodanu vrijednost
RH	- Republika Hrvatska
RTSPP	- Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi
SAPARD	- Poseban pretpristupni program za poljoprivredu i ruralni razvoj
UD	- Upravna direkcija
URR	- Uprava za ruralni razvoj
UG	- Uvjetno grlo

1. UVOD

Republici Hrvatskoj je 18. lipnja 2004. službeno dodijeljen status države kandidatkinje za članstvo u Europskoj Uniji (EU). Time je Hrvatska napravila jedan od velikih koraka u procesu realizacije strateškog cilja, stjecanja punopravnog članstva u EU. Sa statusom države kandidatkinje za članstvo u EU, Hrvatskoj su se otvorile nove mogućnosti, a time i nove obveze, između ostalog, mogućnost korištenja pretpripravnih fondova kao pomoći u procesu prilagodbe.

Republika Hrvatska je započela s korištenjem posebnog pretpripravnog programa za poljoprivredu i ruralni razvoj (SAPARD program), nakon što je 29. rujna 2006. Odlukom Europske komisije o prijenosu ovlasti uspostavljena SAPARD Agencija (u sklopu Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi). Predviđeno je da se SAPARD u Hrvatskoj provodi do kraja 2009. godine, nakon čega će ga zamijeniti IPARD program.

IPARD je sastavni dio Instrumenta pretpripravne pomoći (IPA), njegova 5. komponenta - ruralni razvoj, a predstavlja strategiju koja će se baviti specifičnim nedostacima u ruralnim područjima Hrvatske prepoznatim u analizi poljoprivrednog i ruralnog sektora. Funkciju Upravne direkcije IPARD programa za Republiku Hrvatsku obavlja Uprava za ruralni razvoj (u daljnjem tekstu: URR) Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, dok je za operativnu provedbu IPARD programa zaduženo Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi (u daljnjem tekstu: RTSP) u funkciji IPARD Agencije. Financijska sredstva iz IPARD programa osigurana su na osnovi sedmogodišnjeg proračunskog plana EU, za razdoblje od 2007. do 2013. godine.

Kompletan dokument hrvatskog IPARD programa "IPARD PROGRAM 2007-2013. PLAN ZA POLJOPRIVREDU I RURALNI RAZVOJ" nalazi se na službenoj internetskoj stranici Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (www.mps.hr).

Glavni zakonodavni dokument o provedbi Mjere 101 IPARD programa u Hrvatskoj koji definira kako se ova Mjera provodi, propisujući prava, obveze i propise koji su pravno obvezujući i za korisnike i provedbenu strukturu IPARD-a (IPARD agencija) je "Pravilnik o provedbi Mjera 101 i 103 IPARD programa" (u daljnjem tekstu: Pravilnik), i također se nalazi na službenoj internetskoj stranici Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (u daljnjem tekstu: MPRRR).

U ovom Vodiču za korisnike objašnjeni su ciljevi i namjena programa, način korištenja sredstava, korisnici programa, uvjeti za dobivanje sredstava, financiranje projekata, izvještavanje, kontrola, postupci i potrebna dokumentacija za provedbu Mjere 101 „Ulaganje u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice“.

2. SVRHA I CILJEVI IPARD PROGRAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

2.1 Opći ciljevi IPARD programa

Prioritetni cilj IPARD programa je doprinos održivom i socijalno skladnom procesu ruralnog razvoja u skladu s međunarodnom ekološkom praksom kroz razvijanje ruralne ekonomije, povećanje prihoda i omogućavanje i osiguravanje mogućnosti zapošljavanja u ruralnim područjima u svrhu uravnoteženja nejednakosti između pojedinih regija i u usporedbi s urbanim područjima, kao i razvoj osnovne ruralne infrastrukture, također i u ratom pogođenim područjima. Program IPARD će se provoditi kroz 3 prioritetna područja usmjerena na diverzifikaciju ekonomskih aktivnosti, razvoj malog i srednjeg poduzetništva te posebnu skrb za zaštitu okoliša. Za svako prioritetno područje definiran je po jedan specifični cilj koji će se ostvarivati putem odgovarajućih mjera.

Tablica 1. Prioriteti, ciljevi i mjere IPARD programa u Republici Hrvatskoj

PRIORITET	SPECIFIČNI CILJ	MJERA
1. Poboljšanje tržišne učinkovitosti i provedbe standarda Zajednice	Jačanje i poboljšanje poljoprivredne proizvodnje i tržišnog kapaciteta	101 Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice
		103 Ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu restrukturiranja tih aktivnosti i dostizanja standarda Zajednice
2. Pripremne radnje za provedbu poljoprivredno-okolišnih mjera i lokalnih strategija ruralnog razvoja	Jačanje i poboljšanje kapaciteta provedbe obveznog pilot projekta u poljoprivrednom okolišu i pristup temeljen na LEADER pristupu	201 Radnje za poboljšanje okoliša i krajolika
		202 Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja
3. Razvoj ruralne ekonomije	Stvaranje boljih životnih uvjeta u ruralnim područjima poboljšanjem ruralne infrastrukture i promicanjem poslovnih aktivnosti	301 Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture
		302 Diverzifikacija i razvoj ruralnih ekonomskih aktivnosti

2.2 Specifični ciljevi Mjere 101 „Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice“

Mjera 101 „Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice“ predstavlja doprinos pripremi RH za pristup Europskoj Uniji, a uključuje sljedeće ciljeve:

- Dostizanje standarda Europske zajednice koji se tiču zaštite okoliša, javnog zdravstva (zdravstvena ispravnost i kakvoća hrane), zdravlja životinja i biljaka, dobrobiti životinja i sigurnosti na radu,
- Modernizaciju proizvodnih sustava s ciljem smanjenja zagađenja okoliša kroz poljoprivrednu proizvodnju,
- Poboljšanje općih uvjeta u proizvodnji primarnih poljoprivrednih proizvoda,
- Poboljšanje kvalitete proizvoda,
- Smanjenje troškova proizvodnje, odnosno povećanje konkurentnosti poljoprivrednika prilikom ulaska na otvoreno tržište EU-a i
- Jačanje konkurentnosti na unutarnjem tržištu otvaranjem novih tržišnih mogućnosti za poljoprivredne proizvode.

3. RAZINA POTPORE UNUTAR MJERE 101

Sredstva potpore iz IPARD programa osiguravaju se iz proračuna Europske unije (EU) i Republike Hrvatske (RH), od čega EU sudjeluje sa 75% udjela, a RH s 25%.

Minimalna ukupna vrijednost ulaganja po projektu ograničena je na 13.500 EUR.

Maksimalna ukupna vrijednost prihvatljivog ulaganja po korisniku ograničena je na 900.000 EUR, osim u sektoru jaja gdje gornja granica može iznositi do 2.000.000 EUR u slučaju da se ulaganje odnosi na udovoljavanje standardima Zajednice u skladištenju/rukovanju gnojivom i u uzgojnim sustavima koji poštuju uvjete određene Pravilnikom o uvjetima kojima moraju udovoljavati farme i uvjetima za zaštitu životinja na farmama (NN 136/05 i 101/07) u jednom projektu.

Unutar IPARD programa dozvoljeno je maksimalno pet (5) prihvatljivih ulaganja po korisniku. Prijava za sljedeće ulaganje može se podnijeti tek nakon izvršenog konačnog plaćanja za prethodno ulaganje.

Udio javne pomoći po projektu (koja, osim sredstava IPARD programa, obuhvaća i druge međunarodne ili nacionalne programe financiranja) može iznositi **do 50%** ukupnog prihvatljivog ulaganja, a može biti i viši, i to u sljedećim slučajevima:

a) ako ulaganje u okviru ove mjere provodi mladi poljoprivrednik, odnosno poljoprivrednik koji na dan donošenja Odluke o dodjeli sredstava ima manje od 40 godina, iznos javne potpore će iznositi **do 55%** ukupnog prihvatljivog ulaganja,

b) ako se ulaganje u okviru ove mjere provodi u planinskim područjima¹ kako je navedeno u Prilogu VIII Pravilnika o provedbi Mjere 101 i Mjere 103 unutar IPARD programa (u daljnjem tekstu: Pravilnik), udio javne pomoći će iznositi **do 60%** ukupnog prihvatljivog ulaganja,

¹ Gradovi i općine u planinskim područjima (obuhvaćeni Zakonom o brdsko planinskim područjima) jesu:

Gradovi: Buzet, Čabar, Delnice, Imotski, Lepoglava, Ogulin, Orahovica, Senj, Sinj, Trilj, Vrbovsko, Vrgorac
Općine: Bistra, Budinščina, Cerovlje, Čavle, Dicmo, Đurmanec, Fužine, Gračišće, Jelenje, Jesenje, Kalnik, Kaptol, Karlobag, Klana, Klis, Lobar, Lokve, Lovreć, Lupoglav, Ljubeščica, Matulji, Motovun, Mrkopalj, Muć, Novi Golubovec, Podbablje, Primorski Dolac, Radoboj, Ravna Gora, Skrad, Stubičke Toplice, Šestanovac, Vinodol.

c) ako ulaganje u okviru ove mjere provodi mladi poljoprivrednik koji na dan donošenja Odluke o dodjeli sredstava ima manje od 40 godina starosti i ako se ulaganje provodi u već spomenutom planinskom području, udio javne pomoći će iznositi **do 65%** ukupnog prihvatljivog ulaganja, te

d) ako se ulaganje u okviru ove mjere odnosi na zaštitu vode od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora u skladu s provedbom EU regulative 91/676/EEC ili u slučaju ulaganja provedenih na područjima pogođenim iznimne prirodne katastrofe, udio javne pomoći će iznositi **do 75%** ukupnog prihvatljivog ulaganja.

4. LISTA PRIHVATLJIVIH IZDATAKA U MJERI 101

Troškovi koji su prihvatljivi za financiranje u okviru IPARD programa odnose se na:

- izgradnju ili poboljšanje nepokretne imovine,
- kupnju nove mehanizacije i opreme (uključujući računalni softver do tržišne vrijednosti imovine);
- opće troškove poput naknada za arhitekta, inženjere i druge savjetodavne naknade, studije izvedivosti, kupnju prava na patente i licence do gornje granice od 12% troškova navedenih u dvije gornje stavke, od kojih su troškovi poslovnog plana prihvatljivi u iznosu do 2%, ali ne preko 3.000 EUR, (izvršiti obračun u kunama prema mjesečnom tečaju Europske komisije (ECB) iskazano na šest (6) decimala u mjesecu u kojem je podnesena prijava). Internetska adresa na kojoj se može dobiti uvid u navedeni tečaj je: <http://ec.europa.eu/budget/infoureuro/>.

Vrijednost prihvatljivih izdataka utvrđuje se bez PDV-a.

Lista prikazana u donjoj tablici (pod-poglavljja 4.1, 4.2 i 4.3) određuje prihvatljive izdatke koji će se razmatrati u periodu odobravanja projekta i kod provjere Zahtjeva za isplatu mjere 101.

Tablica u pod-poglavljju 4.3 određuje grupe prihvatljivih radova vezano uz izgradnju i rekonstrukciju, koji moraju biti jasno definirani u obrascu I-OOP-15.1 prilikom podnošenja prijave.

Općenito, prihvatljivi izdaci odnose se na sljedeće stavke:

A) Izgradnja/rekonstrukcija – uključuje:

- Troškove nabave gotovih komponenti i dijelova (troškove kupnje i transporta) i njihovu instalaciju i
- Troškove izvođenja radova (materijal, transport i radove).

B) Oprema – uključuje:

- Troškove kupnje, transporta i instalacije.

4.1 Lista prihvatljivih izdataka po pojedinim sektorima ulaganja

Kod izdatka	Naziv prihvatljivog izdatka
(101.1)	SEKTOR MLJEKARSTVA
(101.1.1)	Izgradnja
101.1.1.1	Izgradnja i/ili rekonstrukcija staja za držanje muznih krava, uključujući prostore za mužnju, osjemenjivanje, neškodljivo uklanjanje lešina, držanje teladi, prostora za skladištenje mehanizacije i opreme, proizvoda, stelje s instalacijom opreme za ventilaciju, klimatizaciju, uključujući izgradnju i/ili rekonstrukciju vodovodne, plinske,

	električne i kanalizacijske mreže.
101.1.1.2	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata na farmi za skladištenje stočne hrane s pripadajućom opremom
101.1.1.3	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za skupljanje i odlaganje gnoja i gnojovke
101.1.1.4	Izgradnja i/ili rekonstrukcija mreže putova unutar farme
101.1.1.5	Izgradnja i/ili rekonstrukcija upravne zgrade s pripadajućim sadržajima (uredski prostori; prostorije za ovlaštenog veterinara i veterinarskog inspektora; prostorije za odmor radnika; garderobe u čistom i nečistom dijelu; pripadajući sanitarni čvorovi; prostorije za čuvanje dezinficijensa)
101.1.1.6	Izgradnja i/ili rekonstrukcija ograde oko farme i dezinfekcijskih barijera
(101.1.2)	Oprema
101.1.2.1	Opremanje izmuzišta za strojnu mužnju (sa svim elementima, materijalom i montažom)
101.1.2.2	Mlijekovodi i oprema za hlađenje i skladištenje mlijeka na poljoprivrednom gospodarstvu/farmi
101.1.2.3	Transporteri za gnojivo; uređaji za miješanje gnojnice; pumpe za pražnjenje tankova; separatori za gnojnicu; strojevi za utovar krutog stajskog gnoja, specijalizirana oprema za transport gnoja i gnojovke, cisterne za tekuću gnojnicu, specijalne prikolice za transport gnojiva/gnojnice
101.1.2.4	Rešetke
101.1.2.5	Oprema za stajališta, boksove i vezove za stoku
101.1.2.6	Zavjese za zatvaranje prolaza u staju
101.1.2.7	Oprema i uređaji za hranjenje i napajanje životinja (mlinovi i mješaonici za pripremu koncentrata, oprema i dozatori za krmne koncentrate, izuzimači, transporteri, mikser prikolice i dozatori za kabastu krmu)
101.1.2.8	Oprema za teljenje
101.1.2.9	Oprema za pripremu i prijevoz stelje
101.1.2.10	Stočna vaga
101.1.2.11	Stojnice za tretman papaka
101.1.2.12	Sistemi za kišenje – orošavanje krava za vrijeme velikih ljetnih vrućina
101.1.2.13	Četke za samočišćenje krava
101.1.2.14	Oprema za čišćenje i dezinfekciju objekata i opreme
(101.2)	SEKTOR GOVEDARSTVA
(1.1.2.1)	Izgradnja
101.2.1.1	Izgradnja i/ili rekonstrukcija staja za držanje tovnje junadi, neškodljivo uklanjanje lešina, držanje teladi i junadi, prostora za skladištenje opreme, proizvoda i stelje s instalacijom opreme za ventilaciju, klimatizaciju, uključujući izgradnju i/ili rekonstrukciju vodovodne, plinske, električne i kanalizacijske mreže.
101.2.1.2	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata na farmi za skladištenje stočne hrane s pripadajućom opremom.
101.2.1.3	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za skupljanje i odlaganje gnoja i gnojovke.
101.2.1.4	Izgradnja i/ili rekonstrukcija mreže putova unutar farme.
101.2.1.5	Izgradnja i/ili rekonstrukcija upravne zgrade s pripadajućim sadržajima (uredski prostori; prostorije za ovlaštenog veterinara i veterinarskog inspektora; prostorije za odmor radnika; garderobe u čistom i nečistom dijelu; pripadajući sanitarni čvorovi; prostorije za čuvanje dezinficijensa).
101.2.1.6	Izgradnja i/ili rekonstrukcija ograde oko farme i dezinfekcijskih barijera.
(101.2.2)	Oprema
101.2.2.1	Oprema za napajanje životinja i uređaji za hranjenje (mlinovi i mješaonici za pripremu koncentrata, oprema i dozatori za krmne koncentrate, izuzimači, transporteri, mikser prikolice i dozatori za kabastu krmu).
101.2.2.2	Rešetke za stajališta i prolaze
101.2.2.3	Oprema za stajališta, bokseve i vezove za stoku
101.2.2.4	Zavjese za zatvaranje prolaza u staju
101.2.2.5	Prijevozna stajališta za goveda
101.2.2.6	Oprema za pripremu i transport suhe stelje
101.2.2.7	Oprema i postrojenje za čišćenje gnoja; transporteri za gnojivo; uređaji za miješanje gnojnice; pumpe za pražnjenje tankova; separatori za gnojnicu; strojevi za utovar

	krutog stajskog gnoja, specijalizirana oprema za transport gnoja i gnojovke, cisterne za tekuću gnojnicu, specijalne prikolice za transport gnojiva/gnojnice
101.2. 2.8	Stočna vaga
101.2. 2.9	Oprema za čišćenje i dezinfekciju objekata i opreme
(101.3)	SEKTOR SVINJOGOJSTVA
(101.3.1)	Izgradnja
101.3.1.1	Izgradnja i/ili rekonstrukcija staja za rasplod krmača i tov svinja, uključujući odvojene prostore za prasilište, odgajalište, tovilište, čekalište, prostorije za nerastove i osjemenjivanje, prostorije za krmače, neškodljivo uklanjanje lešina, s instalacijom opreme za ventilaciju, klimatizaciju, uključujući izgradnju i/ili rekonstrukciju vodovodne, plinske, električne i kanalizacijske mreže
101.3.1.2	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za skladištenje opreme, proizvoda i stelje
101.3.1.3	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata na farmi za skladištenje stočne hrane
101.3.1.4	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata (zatvoreni sabirni bazeni) za skupljanje i odlaganje gnoja i gnojovke
101.3.1.5	Izgradnja i/ili rekonstrukcija mreže komunikacijskih puteva i/ili dezinfekcijskih barijera unutar farme
101.3.1.6	Izgradnja i/ili rekonstrukcija upravne zgrade s pripadajućim sadržajima (uredski prostori; prostorije za ovlaštenog veterinaru i veterinarskog inspektora; prostorije za odmor radnika; garderobe u čistom i nečistom dijelu; pripadajući sanitarni čvorovi; prostorije za čuvanje sredstava za dezinfekciju)
101.3.1.7	Izgradnja i/ili rekonstrukcija ograde oko farme, sustava odvodnje i vodovoda (bunara), sustava grijanja i električne mreže na farmi (upotreba agregata, uključujući softver)
(101.3.2)	Oprema
101.3.2.1	Opremanje prasilišta
101.3.2.2	Opremanje odgajališta
101.3.2.3	Opremanje tovilišta
101.3.2.4	Opremanje krmačarnika (odmaralište-čekalište)
101.3.2.5	Opremanje nerastarnika
101.3.2.6	Opremanje prostora za osjemenjivanje
101.3.2.7	Oprema i uređaji za grijanje
101.3.2.8	Transporteri za gnojivo; uređaji za miješanje gnojnice; pumpe za pražnjenje tankova; separatori za gnojnicu; strojevi za utovar krutog stajskog gnoja, specijalizirana oprema za transport gnojovke, cisterne za tekuću gnojnicu; specijalne prikolice za transport gnojiva/gnojnice
101.3.2.9	Oprema za skladištenje hrane
101.3.2.10	Rešetke
101.3.2.11	Oprema za napajanje životinja i uređaji za hranjenje (mlinovi i mješaonici za pripremu koncentrata, oprema i dozatori za krmne koncentrate, izuzimači, transporteri, mikser prikolice)
101.3.2.12	Oprema za prasnje
101.3.2.13	Oprema za pripremu i transport stelje
101.3.2.14	Specijalizirana oprema za čišćenje i dezinfekciju
101.3.2.15	Stočna vaga
101.3.2.16	Oprema za obilježavanje svinja i vođenje evidencije-softver
(101.4)	SEKTOR PERADARSTVA
(101.4.1)	Izgradnja
101.4.1.1	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za tov pilića (brojlara), neškodljivo uklanjanje lešina, s instalacijom opreme za ventilaciju, klimatizaciju, uključujući izgradnju i/ili rekonstrukciju vodovodne, električne, plinske i kanalizacijske mreže.
101.4.1.2	Izgradnja pratećih objekata i skladišta hrane
101.4.1.3	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za skupljanje i skladištenje gnoja i gnojovke
101.4.1.4	Izgradnja i/ili rekonstrukcija mreže puteva unutar farme
101.4.1.5	Izgradnja i/ili rekonstrukcija upravnih zgrada koje su sastavni dio proizvodnog kapaciteta (uredski prostori; prostorije za ovlaštenog veterinaru i veterinarskog inspektora; prostorije za odmor radnika; garderobe u čistom i nečistom dijelu; pripadajući sanitarni čvorovi; prostorije za čuvanje dezinficijensa)

101.4.1.6	Izgradnja i/ili rekonstrukcija ograde oko farme i dezinfekcijskih barijera
(101.4.2)	Oprema
101.4.2.1	Oprema i postrojenje za čišćenje gnoja
101.4.2.2	Oprema za napajanje i hranjenje peradi - pojilice i hranilice (uključujući softver), uključujući opremu za pripremu hranidbenih smjesa.
101.4.2.3	Strojevi za utovar krutog stajskog gnoja, specijalizirana oprema za transport gnojovke
101.4.2.4	Oprema za grijanje peradarnika («umjetne kvočke»)
101.4.2.5	Specijalizirana oprema za čišćenje i dezinfekciju
101.4.2.6	Oprema za sprečavanje širenja ptičjih bolesti
101.4.2.7	Vaga
(101.5)	SEKTOR JAJA
101.5.1	Izgradnja
101.5.1.1	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za uzgoj nesilica, neškodljivo uklanjanje lešina, s instalacijom opreme za ventilaciju, klimatizaciju i grijanje, uključujući izgradnju i/ili rekonstrukciju vodovodne, električne, plinske i kanalizacijske mreže.
101.5.1.2	Izgradnja pratećih objekata vezanih za proizvodnju jaja (poput postrojenja za hlađenje ili pakiranje)
101.5.1.3	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za skupljanje i odlaganje gnoja i gnojovke
101.5.1.4	Izgradnja i/ili rekonstrukcija mreže puteva unutar farme
101.5.1.5	Izgradnja i/ili rekonstrukcija upravnih zgrada koje su sastavni dio proizvodnog kapaciteta (uredski prostori; prostorije za ovlaštenog veterinaru i veterinarskog inspektora; prostorije za odmor radnika; garderobe u čistom i nečistom dijelu; pripadajući sanitarni čvorovi; prostorije za čuvanje dezinficijensa)
101.5.1.6	Izgradnja i/ili rekonstrukcija ograde oko farme i dezinfekcijskih barijera
(101.5.2)	Oprema
101.5.2.1	Oprema i postrojenje za čišćenje gnoja
101.5.2.2	Oprema za napajanje i hranjenje peradi - pojilice i hranilice (uključujući softver), uključujući opremu za pripremu hranidbenih smjesa.
101.5.2.3	Strojevi za utovar krutog stajskog gnoja, specijalizirana oprema za transport gnojovke
101.5.2.4	Oprema za sakupljanje, pranje, sortiranje i prijevoz jaja do postrojenja za pakiranje
101.5.2.5	Specijalizirana oprema za čišćenje i dezinfekciju
101.5.2.6	Oprema za spječavanje širenja ptičjih bolesti
101.5.2.7	Oprema za držanje kokoši nesilica (obogaćeni kavezi)
101.5.2.8	Oprema za sušenje i pakiranje gnoja
(101.6)	SEKTOR VOĆA I POVRĆA
(101.6.1)	Izgradnja
101.6.1.1	Izgradnja i/ili rekonstrukcija zaštićenih prostora (staklenih/plastičnih s trajnom plastikom ² - plastenici) za proizvodnju povrća i voća uključujući prostor za ugradnju sustava grijanja, spremnike za vodu i prostore za sustav navodnjavanja
101.6.1.2	Izgradnja i/ili rekonstrukcija objekata za skladištenje voća/povrća i stolnog grožđa s prostorima za sortiranje i pakiranje, uključujući elektroinstalacije, vodoinstalacije i kanalizaciju (ULO hladnjače isključene)
(101.6.2)	Oprema za plastenike
101.6.2.1	Oprema i uređaji za navodnjavanje i gnojidbu (fertirigacija)
101.6.2.2	Oprema za dopunsko osvjetljenje i zasjenjivanje
101.6.2.3	Oprema i uređaji za provjetravanje i grijanje
101.6.2.4	Oprema za pripremu tla i supstrata
101.6.2.5	Oprema i uređaji za sjetvu i sadnju
101.6.2.6	Oprema i uređaji za zaštitu bilja i sterilizaciju tla i supstrata
101.6.2.7	Oprema za povećanje koncentracije CO ₂
101.6.2.8	Oprema i uređaji za hidroponski i akvaponski uzgoj
101.6.3	Oprema za berbu, sortiranje, pakiranje i skladištenje voća i povrća

² Trajna plastika je izrađena od polietilena od najmanje 200 mikrona

101.6.3.1	Oprema za umjetno provjetravanje
101.6.3.2	Oprema i uređaji za klimatizaciju skladišnog prostora
101.6.3.3	Oprema i strojevi za zamrzavanje
101.6.3.4	Specijalni uređaji za berbu voća i povrća
101.6.3.5	Boks palete i prikolice za prijevoz i prihvat
101.6.3.6	Oprema za pranje
101.6.3.7	Oprema za sušenje
101.6.3.8	Linije za sortiranje i kalibriranje (uključujući kompjutersku opremu)
101.6.3.9	Linije za pakiranje
101.6.3.10	Oprema za rezanje i ribanje
101.6.3.11	Oprema za zaštitu od tuče na farmi uključujući softver za voćnjake i stolno grožđe
(101.7)	SEKTOR ŽITARICA I ULJARICA
(101.7.1)	Izgradnja
101.7.1.1	Izgradnja i/ili rekonstrukcija prostora za sušenje i skladištenje na poljoprivrednom gospodarstvu/farmi
(101.7.2)	Oprema
101.7.2.1	Oprema za prihvat žitarica i uljarica (mosna vaga, usipna rampa, ulazni transporteri)
101.7.2.2	Unutarnja oprema za silose
101.7.2.3	Izuzimači
101.7.2.4	Skladišni i izlazni transporteri
101.7.2.5	Uređaji za sušenje (sa svim elementima, materijalom i montažom, uključujući kompjutersku opremu)

4.2 Lista općih prihvatljivih izdataka

(101.8)	Opći izdaci
101.8.1	Opći troškovi poput naknada za arhitekta, inženjere i druge savjetodavne naknade
101.8.2	Studije izvedivosti i druge studije vezane uz projekt
101.8.3	Patenti i licence
101.8.4	Investicijska studija/poslovni plan

4.3 Lista dozvoljenih radova vezano uz izgradnju/rekonstrukciju

1	Radovi rušenja i rastavljanja
2	Pripremni radovi
3	Zemljani radovi
4	Betonski radovi
5	Armirano – betonski radovi
6	Izgradnja s polugotovim proizvodima i prateći dijelovi
7	Radovi armiranja-učvršćivanja
8	Tesarski radovi
9	Zidarski radovi
10	Radovi izgradnje
11	Radovi izoliranja
12	Krovopokrivački radovi
13	Limarski radovi
14	Stolarski radovi
15	Bravarski radovi
16	Staklarski radovi
17	Krečenje i oblaganje
18	Podno oblaganje
19	Radovi rezanja kamena
20	Keramičarski radovi

21	Parketarski radovi
22	Soboslikarski radovi
23	Oblaganje drvenim, kamenim ili umjetnim pločama
24	Radovi finalne montaže
25	Električne instalacije
26	Radovi na vodoopskrbi i kanalizaciji
27	Plinske instalacije
28	Instalacije centralnog grijanja
29	Radovi uređenja okoliša
30	Izgradnja cesta
31	Potporni i zaštitni zidovi
32	Izgradnja pločnika

Da bi bili prihvatljivi, svi izdaci (robe i usluge) moraju potjecati iz zemalja članica Europske unije (EU) ili zemalja korisnica Instrumenta prepristupne pomoći (IPA) (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija, Kosovo, Crna Gora, BJRM, Turska i Albanija), zemalja korisnica Europskog instrumenta za susjedstvo i partnerstvo (ENPI) (Alžir, Armenija, Azerbejdžan, Bjelorusija, Egipat, Gruzija, Izrael, Jordan, Libanon, Libija, Moldavija, Maroko, Palestinska samouprava Zapadne obale i pojasa Gaze, Ruska Federacija, Sirija, Tunis i Ukrajina) i zemalja Europskog gospodarskog područja (EEA) (Norveška, Liechtenstein i Island).

5. PRIHVATLJIVA ULAGANJA I KRITERIJI ZA DODJELU SREDSTAVA

Tko može podnijeti zahtjev za potporu, tj. postati korisnik mjere 101 iz IPARD programa:

Pravo na potporu u okviru Mjere 101 IPARD programa mogu ostvariti korisnici registrirani kao poljoprivredna gospodarstva³ definirana Zakonom o poljoprivredi (NN 66/01, 83/02) koja su ili u 100%-tnom privatnom vlasništvu ili s udjelom vlasništva države, jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave te Grada Zagreba do 25%, a koji su ujedno i obveznici Poreza na dodanu vrijednost (PDV) te upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

Pored navedenih uvjeta, korisnici moraju zadovoljiti i sljedeće kriterije:

5.1 Stručna osposobljenost

Za obiteljska poljoprivredna gospodarstva i obrte:

Podnositelj prijave, odnosno nositelj obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva odnosno obrtnik, mora imati završenu poljoprivrednu srednju školu ili diplomu iz područja poljoprivrede, veterinarstva ili prehrambene struke što dokazuje predmetnom diplomom ili stručno radno iskustvo u poljoprivredi u odgovarajućem području od najmanje pet (5) godina što dokazuje ugovorom o radu na neodređeno vrijeme, ili mora biti upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava barem dvije (2) godine što dokazuje rješenjem o upisu u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

Za pravne osobe:

Najmanje jedan zaposlenik na razini upravljanja poslovnim subjektom mora imati završenu poljoprivrednu srednju školu ili diplomu iz područja poljoprivrede, veterinarstva ili prerade ili stručno radno iskustvo u poljoprivredi u odgovarajućem području od najmanje pet (5) godina što dokazuje ugovorom o radu na neodređeno vrijeme.

³ proizvodno-gospodarska jedinica koja se bavi poljoprivredom, a djeluje kao trgovačko društvo, obrt ili zadruga ako je registrirano za obavljanje poljoprivredne djelatnosti te kao seljačko gospodarstvo ili obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo

5.2 Opći kriteriji prihvatljivosti definirani IPARD programom

1.	Ulaganja se moraju odnositi na poljoprivredne proizvode obuhvaćene Dodatkom I Ugovora o Europskim Zajednicama (sastavni dio Pravilnika, Prilog I)
2.	Na kraju realizacije, ulaganja moraju udovoljavati standardima Zajednice u pogledu zaštite okoliša, javnog zdravstva (sigurnost i kakvoća hrane), zdravlja biljaka i životinja, dobrobiti životinja i sigurnosti na radu (sukladno članku 170(1) Uredbe Komisije (EC) 718/2007)
3.	Poljoprivredno gospodarstvo mora biti u skladu s odgovarajućim nacionalnim minimalnim standardima koji se odnose na zaštitu okoliša, javno zdravstvo (zdravstvena ispravnost i kakvoća hrane), zdravlje životinja i biljaka, dobrobit životinja i sigurnost na radu u vrijeme kad je donesena Odluka o dodjeli sredstava. Gdje su odgovarajući nacionalni standardi utemeljeni na standardima Zajednice uvedeni u vrijeme zaprimanja prijave, odluka o potpori bit će uvjetna za gospodarstva koja trenutno ne zadovoljavaju te standarde, ali će ih zadovoljiti do kraja realizacije ulaganja.
4.	Za sva ulaganja potrebno je priložiti dokaz o usklađenosti ulaganja s nacionalnim i standardima Zajednice s područja zaštite okoliša, izdan od strane Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, a kod gradnje/rekonstrukcije u sektorima mljekarstva, govedarstva, svinjogojstva, peradarstva i jaja i prethodnu procjenu projekta od strane Uprave za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja
5.	Procjena utjecaja zahvata na okoliš (ukoliko projekt to zahtijeva, sukladno Uredbi o procjeni utjecaja zahvata na okoliš NN 64/08) mora biti pribavljena prije početka investicije
6.	Podmirene financijske obveze prema državnom proračunu u trenutku prijave
7.	Ulaganje se mora nalaziti na području RH isključujući urbana područja koja se prema Prostornom planu smatraju građevinskim područjima (sastavni dio Pravilnika, Prilog II)

Pravne osobe, koji imaju integriranu proizvodnju (primarna proizvodnja i prerada) u sektoru mljekarstva, govedarstva, svinjogojstva, peradarstva i jaja, nisu prihvatljive za ulaganja u okviru ove mjere.

Također, isključena su ulaganja u sustave za navodnjavanje na otvorenim površinama.

5.3 Specifični kriteriji prihvatljivosti po pojedinim sektorima ulaganja

1. SEKTOR MLJEKARSTVA	
<i>DOZVOLJENA ULAGANJA</i>	
1. Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za držanje mliječnih krava i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)	2. Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajski gnoj uključujući opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)
<i>SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR MLJEKARSTVA</i>	
Podnositelj prijave mora imati najmanje 20, a najviše 100 muznih krava na kraju ulaganja.	
Podnositelju prijave koji ima više od 100 muznih krava u trenutku podnošenja prijave dozvoljena su isključivo ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i/ili u opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja	
Podnositelj prijave mora zadovoljavati standarde Zajednice u pogledu kriterija za sirovo mlijeko na kraju ulaganja sukladno Pravilniku o higijeni hrane životinjskog podrijetla (NN 99/07)	
Sva ulaganja moraju dokazati da udovoljavaju standardima Zajednice koji se odnose na zbrinjavanje gnojiva na kraju ulaganja i to kako slijedi:	
- maksimalni broj životinja po jedinici površine (ha) ograničen je na 2,4 UG/ha,	
- za skladištenje krutog stajskog gnoja korisnik mora osigurati spremnik površine najmanje 4 m ² uz visinu od 2 m po uvjetnom grlu (UG) za razdoblje od 6 mjeseci skladištenja, odnosno spremnik od 8 m ³ ako je visina hrpe niža od 2 m,	

- za skladištenje **gnojnice** potrebno je osigurati spremnik od 2 m³,
 - za skladištenje **gnojovke** korisnik mora osigurati lagunu zapremnine od 10 m³ po UG za razdoblje od 6 mjeseci
 Iznimno, jame za gnojnicu nije potrebno izgraditi ako se kroz sustav i tehnologiju uzgoja domaćih životinja ne stvara gnojnica.

2. SEKTOR GOVEDARSTVA

DOZVOLJENA ULAGANJA

1. Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za držanje goveda i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)	2. Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajski gnoj uključujući opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)
--	---

SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR GOVEDARSTVA

Podnositelj prijave mora imati najmanje 40 goveda, a najviše 150 goveda na kraju ulaganja

Podnositelj prijave koji ima više od 150 goveda u trenutku podnošenja prijave dozvoljena su isključivo ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i/ili u opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja

Sva **ulaganja** moraju dokazati da udovoljavaju standardima Zajednice koji se odnose na **zbrinjavanje gnojiva** na kraju ulaganja i to kako slijedi:

- maksimalni broj životinja po jedinici površine (ha) ograničen je na 2,4 UG/ha,
- za skladištenje **krutog stajskog gnoja** korisnik mora osigurati spremnik površine najmanje 4 m² uz visinu od 2 m po uvjetnom grlu (UG) za razdoblje od 6 mjeseci skladištenja, odnosno spremnik od 8 m³ ako je visina hrpe niža od 2 m,
- za skladištenje **gnojnice** potrebno je osigurati spremnik od 2 m³,
- za skladištenje **gnojovke** korisnik mora osigurati lagunu zapremnine od 10 m³ po UG za razdoblje od 6 mjeseci

Iznimno, jame za gnojnicu nije potrebno izgraditi ako se kroz sustav i tehnologiju uzgoja domaćih životinja ne stvara gnojnica.

3. SEKTOR SVINJOGOJSTVA

DOZVOLJENA ULAGANJA

1. Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za držanje svinja i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)	2. Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajski gnoj uključujući opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)
--	---

SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR SVINJOGOJSTVA

Podnositelj prijave mora imati najmanje 20 krmača ili 400 tovljenika godišnje, a najviše 100 krmača ili 2.000 tovljenika godišnje na kraju ulaganja

Podnositelj prijave koji ima više od 100 krmača ili 2.000 tovljenika godišnje u trenutku podnošenja prijave dozvoljena su isključivo ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i/ili u opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja

Sva **ulaganja** moraju dokazati da udovoljavaju standardima Zajednice koji se odnose na **zbrinjavanje gnojiva** na kraju ulaganja i to kako slijedi:

- maksimalni broj životinja po jedinici površine (ha) ograničen je na 2,4 UG/ha,
- za skladištenje **krutog stajskog gnoja** korisnik mora osigurati spremnik površine najmanje 4 m² uz visinu od 2 m po uvjetnom grlu (UG) za razdoblje od 6 mjeseci skladištenja, odnosno spremnik od 8 m³ ako je visina hrpe niža od 2 m,
- za skladištenje **gnojnice** potrebno je osigurati spremnik od 2 m³,
- za skladištenje **gnojovke** korisnik mora osigurati lagunu zapremnine od 10 m³ po UG za razdoblje od 6 mjeseci

Iznimno, jame za gnojnicu nije potrebno izgraditi ako se kroz sustav i tehnologiju uzgoja domaćih životinja ne stvara gnojnica.

4. SEKTOR PERADARSTVA

DOZVOLJENA ULAGANJA

1. Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za držanje peradi uključujući	2. Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajski gnoj uključujući
---	--

opremu za sprečavanje širenja ptičjih bolesti i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)	opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)		
SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR PERADARSTVA			
Podnositelj prijave mora imati najmanje 5.000 brojlera do najviše 30.000 brojlera po proizvodnom ciklusu na kraju ulaganja			
Podnositelj prijave koji ima više od 30.000 brojlera po proizvodnom ciklusu u trenutku podnošenja prijave dozvoljena su isključivo ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i/ili u opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja			
Sva ulaganja moraju dokazati da udovoljavaju standardima Zajednice koji se odnose na zbrinjavanje gnojiva na kraju ulaganja i to kako slijedi: - maksimalni broj životinja po jedinici površine (ha) ograničen je na 2,4 UG/ha, - za skladištenje krutog stajskog gnoja korisnik mora osigurati spremnik površine najmanje 4 m ² uz visinu od 2 m po uvjetnom grlu (UG) za razdoblje od 6 mjeseci skladištenja, odnosno spremnik od 8 m ³ ako je visina hrpe niža od 2 m, - za skladištenje gnojnice potrebno je osigurati spremnik od 2 m ³ , - za skladištenje gnojovke korisnik mora osigurati lagunu zapremnine od 10 m ³ po UG za razdoblje od 6 mjeseci Iznimno, jame za gnojnicu nije potrebno izgraditi ako se kroz sustav i tehnologiju uzgoja domaćih životinja ne stvara gnojnica.			
5. SEKTOR JAJA			
DOZVOLJENA ULAGANJA			
1. Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za držanje kokoši nesilica uključujući opremu za sprečavanje širenja ptičjih bolesti i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)	2. Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajski gnoj uključujući opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)		
SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR JAJA			
Podnositelj prijave mora imati najmanje 10.000 nesilica do najviše 50.000 nesilica na kraju ulaganja			
Podnositelj prijave koji ima više od 50.000 nesilica u trenutku podnošenja prijave dozvoljena su ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i/ili u opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja te ulaganja u rekonstrukciju i/ili opremanje kako bi se postigla usklađenost s Pravilnikom o uvjetima kojima moraju udovoljavati farme i uvjetima za zaštitu životinja na farmama (NN 136/05 i 101/07), ali bez povećanja proizvodnje.			
Sva ulaganja moraju dokazati da udovoljavaju standardima Zajednice koji se odnose na zbrinjavanje gnojiva na kraju ulaganja i to kako slijedi: - maksimalni broj životinja po jedinici površine (ha) ograničen je na 2,4 UG/ha, - za skladištenje krutog stajskog gnoja korisnik mora osigurati spremnik površine najmanje 4 m ² uz visinu od 2 m po uvjetnom grlu (UG) za razdoblje od 6 mjeseci skladištenja, odnosno spremnik od 8 m ³ ako je visina hrpe niža od 2 m, - za skladištenje gnojnice potrebno je osigurati spremnik od 2 m ³ , - za skladištenje gnojovke korisnik mora osigurati lagunu zapremnine od 10 m ³ po UG za razdoblje od 6 mjeseci Iznimno, jame za gnojnicu nije potrebno izgraditi ako se kroz sustav i tehnologiju uzgoja domaćih životinja ne stvara gnojnica.			
6. SEKTOR VOĆA I POVRĆA			
DOZVOLJENA ULAGANJA			
1. Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje staklenika i plastenika (polietilenska folija od min 200 mikrona) za proizvodnju voća i povrća i ostala ulaganja navedena u Listi	2. Ulaganje u specijaliziranu opremu za berbu, sortiranje i pakiranje voća i povrća, uključujući stolno grožđe i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)	3. Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za skladištenje voća i povrća (isključujući ULO kapacitete) i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)	4. Ulaganje u sustave za zaštitu od tuče (uključujući računalnu opremu) za voćnjake i stolno grožđe i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)

prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)			
SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR VOĆA I POVRĆA			
<p>Za ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje staklenika i plastenika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izgrađen ili rekonstruiran objekt mora imati veličinu od minimalno 500 m² do maksimalno 2.000 m² i - korisnik mora dokazati postojanje vlastite proizvodnje voća i/ili povrća, proizvodnjom upisanom u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava na kraju ulaganja 			
<p>Za ostala ulaganja unutar ovog Sektora podnositelj prijave mora demonstrirati postojanje vlastite proizvodnje voća i/ili povrća, proizvodnjom upisanom u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava kako slijedi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najmanje 2 ha do maksimalno 50 ha pod voćem i/ili - najmanje 0,5 ha do maksimalno 30 ha pod povrćem i/ili - najmanje 0,5 ha do maksimalno 5 ha pod stolnim groždem na početku ulaganja. 			
7. SEKTOR ŽITARICA I ULJARICA			
DOZVOLJENA ULAGANJA			
1. Ulaganje u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za skladištenje i sušenje žitarica i uljarica i ostala ulaganja navedena u Listi prihvatljivih izdataka (Prilog IV.f Pravilnika)			
SPECIFIČNI KRITERIJI ZA SEKTOR ŽITARICA I ULJARICA			
Ulaganje mora imati skladišni kapacitet od minimalno 100 t do maksimalno 1.000 t			
Podnositelj prijave mora dokazati postojanje vlastite proizvodnje žitarica i/ili uljarica, proizvodnjom upisanom u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava od minimalno 20 ha pod žitaricama i/ili uljaricama na početku ulaganja.			

6. POSTUPAK DOBIVANJA SREDSTAVA

Proces dobivanja IPARD sredstava odvija se u nekoliko faza. Neke od tih faza obavlja sam podnositelj prijave, neke službenici RTSP-a unutar pojedinih odjela odnosno na terenu, a neki se odvijaju u uskoj suradnji korisnika sredstava i službenika RTSP-a.

6.1 Prijava na IPARD natječaj i dokumentacija potrebna za prijavu

Sredstva IPARD programa dodjeljuju se putem javnog natječaja kojeg raspisuje RTSP u „Narodnim novinama“, dnevnom tisku i na internetskoj stranici MPRRR-a (www.mps.hr). Za prijavu na natječaj podnositelj ispunjava zadane obrasce i prilaže odgovarajuću dokumentaciju. Obrasci za prijavu objavljeni su u Pravilniku, a dostupni su i na internetskoj stranici Ministarstva u vrijeme raspisivanja natječaja.

Prije podnošenja prijave RTSP-u podnositelj prijave provodi poziv na natječaj u cilju prikupljanja ponuda za svaku pojedinačnu nabavku roba, usluga i radova slijedeći postupak opisan u Pravilniku, članak 41, stavak 4-14. Prikupljene ponude prilažu se prijavi na natječaj. Prilikom provođenja poziva na natječaj/prikupljanja ponuda, podnositelj prijave treba se koristiti zadanim obrascem I-OOP-7 Poziv na natječaj.

Prijava na natječaj sastoji se od prijavnog obrasca za odgovarajuću mjeru i dokumenata koji se uz njega prilažu, a sve zajedno naziva se „Prijavni dosje“.

Dokumenti koji se prilažu uz prijavni obrazac slažu se prema redosljedu navedenom u samom prijavnom obrascu te u tablici 2 *Popis dokumenata koji se prilažu prijavi za Mjeru 101*, radi lakše obrade u RTSP-u. Spomenuta tablica može poslužiti kao svojevrsna kontrolna lista u kojoj korisnik označava dokumente koje je priložio kako bi bio siguran da su svi dokumenti koji sačinjavaju prijavu poredani prema zadanom redosljedu.

Također, u svrhu lakše obrade prijave, korisnik treba numerirati stranice obrasca za prijavu zajedno sa svim priloženim dokumentima (prijavni dosje) (npr.: 1/134, 2/134, 3/134 itd.).

Prijavni dosje šalje se u dva primjerka (jedan original i jedna kopija) preporučenom pošiljkom s povratnicom, s poštanskom markom koja pokazuje točan datum i vrijeme (sat, minuta i sekunda) slanja na sljedeću adresu:

Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi
Ulica grada Vukovara 269d, 10000 Zagreb
(IPARD prijava)

Tablica 2: Popis dokumenata koji se prilažu prijavi⁴ za mjeru 101

I.	IDENTIFIKACIJSKI DOKUMENTI	Staviti "X" u odgovaraj uću kućicu
1.	<i>Odnosi se na trgovačka društva i poljoprivredne zadruge</i>	
a.	Izvadak iz Sudskog registra, ne stariji od 30 dana na dan podnošenja prijave	
2.	<i>Odnosi se na obrte</i>	
a.	Izvadak iz Obrtnog registra, ne stariji od 30 dana na dan podnošenja prijave	
3.	<i>Odnosi se na sve podnositelje</i>	
a.	Kopija osobne iskaznice podnositelja (nositelja OPG-a/obrtnika/vlasnika ili direktora)	
b.	Punomoć ovjerena od strane javnog bilježnika, ne starija od 30 dana na dan podnošenja prijave Pojašnjenje: Ovaj dokument je potrebno priložiti samo u slučaju ako je podnositelj imenovao svog opunomoćenika	
II.	DOKUMENTI O STUPNJU STRUČNE OSPOSOBLJENOSTI	
1.	<i>Odnosi se na fizičke osobe u sustavu PDV-a (OPG) i obrte</i>	
	Pojašnjenje: U slučaju ako podnositelj nije upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava najmanje dvije godine, jedan od sljedećih dokumenata mora biti priložen kao dokaz odgovarajuće profesionalne vještine i sposobnosti za nositelja OPG-a/obrtnika. Iz Ugovora o radu na neodređeno vrijeme mora biti vidljivo radno iskustvo u poljoprivrednoj proizvodnji u odgovarajućem području najmanje 5 godina.	
a.	Svjedodžba Poljoprivredne srednje škole	
b.	Diploma Agronomskog, Veterinarskog ili Prehrambenog fakulteta	
c.	Ugovor o radu na neodređeno vrijeme	
2.	<i>Odnosi se na trgovačka društva i poljoprivredne zadruge</i>	
	Pojašnjenje: Podnositelj mora priložiti svjedodžbu Poljoprivredne srednje škole ili diplomu Agronomskog, Veterinarskog ili Prehrambenog fakulteta i Ugovor o radu na neodređeno vrijeme za najmanje jednog stalnog zaposlenika na najvišoj razini upravljanja poslovnim subjektom koji podnosi prijavu na javni natječaj. U tom slučaju, vidljivo radno iskustvo zaposlenika u poljoprivrednoj proizvodnji ili drugom odgovarajućem području u poslovnom subjektu koji podnosi prijavu na javni natječaj može biti manje od 5 godina. Ako podnositelj nema svjedodžbu Poljoprivredne srednje škole ili diplomu Agronomskog, Veterinarskog ili Prehrambenog fakulteta, mora priložiti Ugovor o radu na neodređeno vrijeme za najmanje jednog stalnog zaposlenika na najvišoj razini upravljanja poslovnim subjektom koji podnosi prijavu na javni natječaj iz kojeg mora biti vidljivo radno iskustvo zaposlenika u poljoprivrednoj proizvodnji ili drugom odgovarajućem području u trajanju	

⁴ Podnositelj prijave treba priložiti originalne dokumente ili fotokopije ovjerene kod javnog bilježnika. U bilo kojem trenutku RTSPPP će vratiti originale podnositelju prijave na njegov / njezin zahtjev.

	najmanje 5 godina. U slučaju da je radno iskustvo zaposlenika u poslovnom subjektu koji podnosi prijavu na javni natječaj manje od 5 godina, potrebno je priložiti i dodatne Ugovore o radu.	
a.	Svjedodžba Poljoprivredne srednje škole	
b.	Diploma Agronomskog, Veterinarskog ili Prehrambenog fakulteta	
c.	Ugovor o radu na neodređeno vrijeme	
III.	POSLOVNI PLAN	
1.	Odnosi se na sve podnositelje	
a.	Poslovni plan za ulaganje do 27.000 EUR (obrazac I-OOP-4.1)	
b.	Investicijska studija/Poslovni plan za ulaganje iznad 27.000 EUR (obrazac I-OOP-4.2)	
IV.	CJENOVNE PONUDE	
1.	Odnosi se na sve podnositelje	
a.	Tablica za usporedbu ponuda (obrazac I-OOP-8) Pojašnjenje: Dokumenti ispod (od reda b. do reda f.) moraju biti priloženi navedenim redoslijedom uz svaki obrazac I-OOP-8 na koji se odnose.	
b.	Poziv na natječaj (obrazac I-OOP-7) za svaku priloženu ponudu, ovjeren od dobavljača/proizvođača	
c.	Jedna ponuda za svako pojedinačno ulaganje manje od 10.000 EUR (u fizičkom obliku i na CD-u)	
d.	Tri ponude za svako pojedinačno ulaganje iznad 10.000 EUR (u fizičkom obliku i na CD-u)	
e.	Izjava/Deklaracija/Potvrda o podrijetlu izdana od proizvođača/izvođača radova, za svaku priloženu ponudu Pojašnjenje: Podnositelj može priložiti dokument koji je kopiran, skeniran, zaprimljen fax-om ili e-mailom.	
f.	Dokument kao dokaz vlasništva dobavljača/proizvođača, ne stariji od 6 mjeseci na dan podnošenja prijave (Izvadak iz Sudskog registra i/ili Izvadak iz Obrtnog registra i/ili Popis prvih 10 dioničara iz registra Središnjeg klirinškog depozitarnog društva i/ili Izvadak iz registra poduzeća za strane dobavljače/proizvođače) Pojašnjenje: Podnositelj može priložiti dokument koji je kopiran, skeniran, zaprimljen fax-om ili e-mailom.	
g.	Procjena troškova, izdana i ovjerena od ovlaštenog projektanta	
h.	Lista izdataka (obrazac I-OOP-15.1), potpisana i ovjerena od podnositelja i ispunjena sukladno stavkama iz odabranih ponuda (u fizičkom obliku i na CD-u; oba u Excel formatu)	
V.	DOKUMENTI O FINACIJSKOM STANJU PODNOSITELJA	
1.	Odnosi se na sve podnositelje	
a.	BON-2/SOL-2/podaci o solventnosti, ne stariji od 15 dana na dan podnošenja prijave Pojašnjenje: Podnositelj mora priložiti BON-2/SOL-2/podatke o solventnosti izdane od svih banaka u kojima podnositelj ima otvoren žiro račun. Žiro račun podnositelja ne smije biti blokiran više od 30 dana ili 20 dana kontinuirano unutar posljednjih 6 mjeseci.	
b.	Potvrda Trgovačkog suda da podnositelj nije u postupku stečaja, stečajnoj nagodbi ili likvidaciji, ne starija od 30 dana na dan podnošenja prijave (ne odnosi se na fizičke osobe u sustavu PDV-a i obrte)	
2.	Odnosi se na trgovačka društva, poljoprivredne zadruge i obrte/fizičke osobe koji su obveznici poreza na dobit	
a.	Bilanca na dan 31.12. prethodne financijske godine	

b.	Račun dobiti i gubitka za prethodnu financijsku godinu	
c.	BON 1 obrazac	
VI.	OSTALE POTVRDE/RJEŠENJA/MIŠLJENJA/DOZVOLE IZDANE OD RELEVANTNIH INSTITUCIJA	
1.	<i>Odnosi se na sve podnositelje</i>	
a.	Potvrda Porezne uprave da je podnositelj u sustavu PDV-a, ne starija od 30 dana na dan podnošenja prijave	
b.	Potvrda Porezne uprave da podnositelj nema nepodmirenenih obveza prema Republici Hrvatskoj u trenutku podnošenja prijave, ne starija od 30 dana na dan podnošenja prijave.	
c.	Potvrda Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva o usklađenosti poduzeća s odgovarajućim minimalnim nacionalnim standardima i usklađenosti ulaganja s EU standardima.	
d.	Rješenje o odobrenju objekta izdano od Uprave za veterinarstvo uz priloženi Zapisnik Uprave za veterinarsku inspekciju Pojašnjenje: Poljoprivredno gospodarstvo mora biti usklađeno s odgovarajućim minimalnim nacionalnim standardima vezanim uz javno zdravstvo, zdravlje i dobrobit životinja. Odnosi se na ulaganja u rekonstrukciju i/ili opremanje u sektoru mljekarstva, govedarstva, svinjogojstva, peradarstva i jaja.	
e.	Mišljenje o usklađenosti dokumentacije s propisanim veterinarsko zdravstvenim uvjetima izdano od Uprave za veterinarstvo Pojašnjenje: Odnosi se na usklađenost ulaganja s EU standardima u slučaju izgradnje ili rekonstrukcije u sektoru mljekarstva, govedarstva, svinjogojstva, peradarstva i jaja.	
f.	Potvrda Uprave poljoprivredne i fitosanitarne inspekcije o ispunjavanju uvjeta iz područja biljnog zdravstva utvrđenih nacionalnim propisima Pojašnjenje: Poljoprivredno gospodarstvo mora biti usklađeno s minimalnim nacionalnim standardima vezanim uz zdravlje biljaka. Odnosi se na sektor voća i povrća i sektor žitarica i uljarica.	
g.	Potvrda Državnog inspektorata o ispunjavanju nacionalnih propisa iz područja sigurnosti i zaštite zdravlja na radu. Pojašnjenje: Poljoprivredno gospodarstvo mora biti usklađeno s minimalnim nacionalnim standardima vezanim uz sigurnost na radu. Dokument nije potrebno priložiti ako podnositelj nema više od jednog zaposlenika.	
h.	Građevinska dozvola ili odgovarajući dokument izdan od Ureda državne uprave u Županiji prema Zakonu o prostornom uređenju i gradnji i važećem Pravilniku. Pojašnjenje: Odnosi se na ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata u svim sektorima.	
i.	Dijelovi Glavnog projekta (arhitektonski projekt, troškovnik, tehnološki projekt)	
j.	Izvadak iz zemljišne knjige kao dokaz prava vlasništva podnositelja ili prava na gradnju (list A, B, C), ne stariji od 3 mjeseca na dan podnošenja prijave. Ugovor o najmu/koncesiji/plodouživanju/zakupu važeći najmanje 8 godina. Pojašnjenje: Ugovor o najmu/koncesiji/plodouživanju/zakupu može se priložiti samo u slučaju ulaganja u opremanje na otvorenom u sektoru voća i povrća.	
k.	Rješenje o upisu u Upisnik proizvođača u ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda Pojašnjenje: Dokument nije potrebno priložiti ako podnositelj nije upisan u Upisnik ekološke proizvodnje poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.	

6.2 Obrada prijava i rangiranje

Nakon zaprimanja prijava po objavljenom natječaju u RTSP-u počinje obrada pristiglih prijava. Najprije se, prema redosljedu zaprimanja, provjerava jesu li prijave pristigle pravovremeno te jesu li kompletne. Nakon provjere kompletnosti, slijedi provjera prihvatljivosti i održivosti ulaganja i za podnositelja prijave i za podnešen projekt (detaljan opis pokazatelja i kriterija za navedene provjere nalaze se u Pravilniku, članak 17 i 18)⁵. Slijedi kontrola na terenu, nakon čega će se utvrditi rang lista podnositelja prijava sukladno kriterijima rangiranja. Prioritet pri dobivanju sredstava imaju ulaganja s većim brojem bodova. Rangiranje se provodi prema kriterijima prikazanim u tablici 3.

Tablica 3. Kriteriji rangiranja podnositelja prijave/ulaganja

Kriterij	Rezultat	Bodovi
ulaganje u izgradnju novog objekta	ako "da" tad 10 ako "ne" tad 0	10
ulaganje se provodi u području s težim uvjetima gospodarenja kako je regulirano Zakonom o državnoj potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju (NN 83/09)	ako "da" tad 20 ako "ne" tad 0	20
ulaganje provodi mladi podnositelj (nositelj OPG-a, obrtnik, odgovorna osoba u pravnoj osobi) koji ima manje od 40 godina starosti na dan podnošenja prijave	ako "da" tad 20 ako "ne" tad 0	20
ulaganje provodi registrirani ekološki proizvođač	ako "da" tad 15 ako "ne" tad 0	15
veličina poljoprivrednog gospodarstva, za određeni sektor, u vrijeme prijave je veća od traženog minimuma na kraju ulaganja navedenog u specifičnom kriteriju prihvatljivosti	ako "da" tad 15 ako "ne" tad 0	15
ulaganje provodi žena poduzetnik (nositeljica OPG-a, obrtnica ili odgovorna osoba u pravnoj osobi)	ako "da" tad 20 ako "ne" tad 0	20
UKUPNO		100

U slučaju da dva ili više projekata imaju isti broj bodova, prednost će imati onaj s ranijim datumom podnošenja kompletne prijave.

Za svaku nepotpunu prijavu RTSP će zatražiti od podnositelja prijave da dostavi dokumente koji nedostaju i to u roku od sedam (7) kalendarskih dana. Iznimno, dokumenti koji se odnose na cjenovne ponude za nabavku roba, usluga i radova ne mogu se naknadno dopunjavati, već moraju biti kompletno dostavljeni u trenutku podnošenja prijave.

U slučaju potrebe, RTSP može od podnositelja prijave (čija prijava je potpuna) zatražiti i neka dodatna obrazloženja i/ili ispravke u vezi podnesene prijave, a podnositelj prijave te dokumente treba dostaviti RTSP-u u roku od sedam (7) kalendarskih dana od primitka takvog pisanog zahtjeva.

Za svaku prihvatljivu prijavu, RTSP će izdati Odluku o dodjeli sredstava iz IPARD programa unutar 98 radnih dana od dana zatvaranja natječaja.

⁵ Pravo na podnošenje prijava imaju i podnositelji početnici, tj. oni podnositelji koji ne posjeduju financijsko-računovodstvene podatke za prethodnu financijsku godinu. U takvom slučaju odredbe članka 17 i 18 Pravilnika se neće primjenjivati.

6.3 Ugovaranje

Nakon izdavanja Odluke o dodjeli sredstava iz IPARD programa, o međusobnim pravima i obvezama RTSP i korisnik zaključuju Ugovor o dodjeli sredstava IPARD programa (u daljnjem tekstu: IPARD Ugovor) kojim se reguliraju međusobne obveze potpisnika IPARD Ugovora.

Detalji oko ugovaranja i sadržaj IPARD Ugovora navedeni su u Pravilniku, u članku 45.

Imena korisnika s kojima je RTSP zaključio IPARD Ugovor kao i iznos dodijeljenih sredstava bit će objavljeni na internetskim stranicama MPRRR-a, dok će ostali podaci o korisnicima i projektima s kojima raspolaže RTSP biti dostupni isključivo uz odobrenje ravnatelja RTSP-a, ravnatelja URR-a i ministra MPRRR-a.

6.4 Provedba ulaganja

Provedba ulaganja može započeti tek kada je IPARD Ugovor potpisan od strane korisnika i RTSP-a stupio na snagu. Prije potpisivanja IPARD Ugovora potrebno je izvršiti samo pripremljene radove (to uključuje npr. pripremu tehničko-tehnološke dokumentacije, pripremu ekonomske dokumentacije, stjecanje vlasništva nad nepokretnom imovinom vezano uz provedbu ulaganja, ishođenje građevinske dozvole i sl.).

Ukoliko RTSP utvrdi da je korisnik započeo s bilo kojom aktivnošću osim pripremljenih radova prije zaključenja IPARD Ugovora, RTSP će raskinuti takav IPARD Ugovor.

Od trenutka stupanja IPARD Ugovora na snagu korisnik ne smije mijenjati projekt. U slučaju da se određena promjena ipak mora napraviti, korisnik je obavezan o tome obavijestiti RTSP u pisanom obliku uz odgovarajuće objašnjenje i može provesti promjenu tek nakon pismenog odobrenja RTSP-a.

Detaljnija uputstva o ovom postupku opisana su u poglavlju 7.3. Promjene ulaganja.

6.5 Isplata sredstava i potrebna dokumentacija za podnošenje Zahtjeva za isplatu

Nakon završetka ulaganja, korisnik predaje RTSP-u Zahtjev za isplatu sa svom potrebnom dokumentacijom, i to u 2 primjerka (originalni i fotokopirani set dokumenata), kao što je navedeno u članku 47. Pravilnika. Popis dokumentacije koja se prilaže zahtjevu za isplatu naveden je i u Vodiču u tablici 4 *Popis dokumenata koji se prilažu uz zahtjev za isplatu za Mjeru 101*. Dokumenti koji se prilažu Zahtjevu za isplatu slažu se prema redosljedu navedenom u tablici 4 kako bi se olakšala kasnija obrada u RTSP-u. U tu svrhu korisnik treba numerirati stranice Zahtjeva za isplatu i sve pripadajuće dokumentacije (1/134, 2/134, 3/134, itd.).

Zahtjev za isplatu mora sadržavati sve u cijelosti plaćene račune, u skladu s odabranom ponudom i ugovorom. IPARD sredstva ne mogu se isplatiti korisniku u iznosu većem od onog koji je određen u IPARD Ugovoru, ili Aneksu IPARD Ugovora, ukoliko je isti sklopljen da bi se ispravio početno definirani iznos.

Svi dokumenti koji se odnose na plaćanja za ugovoreni projekt, osim računa za opće troškove, moraju biti datirani nakon datuma sklapanja IPARD Ugovora između RTSP-a i korisnika.

Zahtjev za isplatu se podnosi RTSP-u u roku navedenom u IPARD Ugovoru. Prijava Zahtjeva za isplatu mora se dodatno potvrditi u Izvještaju o stanju projekta, koju je korisnik obavezan slati RTSP-u svaka tri mjeseca počevši od dana potpisivanja IPARD Ugovora. Ako procjeni da će projekt kasniti, korisnik je obavezan dostaviti RTSP-u Zahtjev za odobrenjem promjena, s objašnjenjem i pripadajućom dokumentacijom koja se odnosi na promjene, ne kasnije od 30 dana prije isteka roka za podnošenje Zahtjeva za isplatu, s ciljem da se promijeni rok. Pod uvjetom da je razlog opravdan, RTSP će izdati Pismo odobrenja, a

sklopit će se i Aneks IPARD Ugovoru, tj. rok za podnošenje Zahtjeva za isplatu će se produžiti. Na toj osnovi, Aneks IPARD Ugovoru može se izdati najviše dva puta istom korisniku. Ako RTSP utvrdi da razlog nije opravdan, korisniku će se izdati Pismo odbijanja i Zahtjev za isplatu će se podnijeti kao što je određeno IPARD Ugovorom.

U slučaju da korisnik ne podnese Zahtjev za isplatu sa svom potrebnom dokumentacijom u zadanom roku, RTSP će raskinuti IPARD Ugovor.

Pod uvjetom da su sve administrativne provjere i kontrole na terenu koje se odnose na podnesen Zahtjev za isplatu pozitivno riješene, RTSP će izvršiti isplatu sredstava na bankovni račun korisnika, u roku od tri (3) mjeseca od dana zaprimanja Zahtjeva za isplatu.

Tablica 4: Popis dokumenata koji se prilažu Zahtjevu za isplatu

RBr.	Dokument	Staviti "X" u odgovarajuću kućicu
IDENTIFIKACIJSKI DOKUMENTI		
1.	Preslika osobne iskaznice korisnika	
2.	Izvadak iz Sudskog registra	
3.	Izvadak iz Obrtnog registra	
OBVEZNI DOKUMENTI		
1.	Original računi iz zahtjeva za isplatu	
2.	Predračuni	
3.	Dnevni informativni izvadak o prometu i stanju računa za tuzemna plaćanja	
4.	Dokument banke koji dokazuje plaćanje u inozemstvo u stranoj valuti-SWIFT-nalozi za plaćanje	
5.	Bankovnu potvrdu o ŽR za račune plaćene sa ŽR različitog od onog navedenog u zahtjevu za isplatu i to ne stariju od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za isplatu	
6.	Bankovnu potvrdu za ŽR naveden u zahtjevu za isplatu (za fizičke osobe)	
7.	Karton deponiranih potpisa (za pravne osobe)	
8.	Preslika ugovora o kreditu i svih ugovora vezanih uz plaćanje (Ugovori o cesiji/akreditivi)	
9.	Izjava banke o plaćenim računima	
10.	Izjava dobavljača o plaćenim računima	
11.	Kopije ugovora s dobavljačima	
12.	Uvjerenje o upisu u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, ne stariji od trideset (30) dana	
13.	Izvod iz Registra odobrenih objekata Ministarstva, Uprave za veterinarstvo (ukoliko objekt mora bit upisan)	
14.	Potvrda Hrvatske poljoprivredne agencije da su životinje upisane u Jedinstveni registar domaćih životinja, ne starija od 30 dana	

15.	Potvrda Hrvatske poljoprivredne agencije o stavljanju životinja u tov, ne starija od 30 dana	
16.	Uporabna dozvola ili Potvrda na Glavni projekt ili drugi odgovarajući dokument u skladu sa Zakonom o gradnji	
17.	Rješenje o ispunjavanju minimalnih tehničkih uvjeta za obavljanje djelatnosti	
18.	Zapisnik o tehničkom prijemu izgrađenog objekta ili ugrađene opreme (nakon izgradnje objekta ili ugradnje opreme, ukoliko za to postoji zakonska obveza)	
19.	Dokazi o podrijetlu roba ili usluga za svaki račun za koji se traži isplata; EUR 1 s pripadajućim JCD-om ili uvjerenje izdano od nadležnog tijela, ili Izjava na računu. Za opremu ili usluge (materijale) hrvatskog podrijetla – potvrdu izdanu od strane Hrvatske gospodarske komore	
20.	Deklaracije proizvoda (deklaracije o vrsti i kakvoći proizvoda ili upotrebljivanih materijala, sukladno propisima)	
21.	Deklaracije za ugrađenu opremu	
22.	Jamstva izdana od dobavljača ovisno o vrsti opreme	
23.	Jamstva izdana od izvođača ovisno o vrsti objekata (usluga)	
24.	Potvrda o ispunjavanju EU standarda zaštite okoliša izdana od Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva	
25.	Rješenje o odobrenju objekta uz priloženi zapisnik Uprave za veterinarsku inspekciju MPRRR	
26.	Potvrda o ispunjavanju uvjeta iz područja biljnog zdravstva utvrđenih nacionalnim propisima koji su usklađeni s EU propisima izdana od Uprave za poljoprivredu i fitosanitarnu inspekciju MPRRR-a	
27.	Potvrda o ispunjavanju EU standarda iz područja sigurnosti i zaštite zdravlja na radu izdane od Državnog inspektorata	

Nakon što isplati IPARD sredstva na račun korisnika (isplate u gotovini nisu dozvoljene), RTSPPP će izdati Potvrdu o završenom ulaganju. Korisnik ostaje dužan uvažavati sve obveze i odredbe iz IPARD Ugovora, Pravilnika i ovog Vodiča u razdoblju od pet (5) godina od datuma konačne isplate, navedenog u Potvrdi o završenom ulaganju.

Detaljnije informacije o obvezama korisnika nakon isplate odnosno primitka IPARD sredstava, navedene su u Pravilniku, u članku 48, stavak 6 i 7.

6.6 Kontrola na terenu

Kontrola na terenu provodi se prije ugovaranja, prije isplate i tijekom petogodišnjeg razdoblja nakon izvršenog konačnog plaćanja (kako je navedeno u Potvrdi o završenom ulaganju), za projekte kod kojih udio javne pomoći iznosi manje ili jednako 50% od ukupnog prihvatljivog ulaganja. Za projekte kod kojih udio javne pomoći iznosi više od 50% ukupnog prihvatljivog ulaganja, kontrola na terenu obavlja se prije ugovaranja, prije plaćanja, tijekom četiri (4) godine te još jednom tijekom pete (5) godine nakon izvršenog konačnog plaćanja (kako je navedeno u Potvrdi o završenom ulaganju). Osim redovitih kontrola, kontrole na terenu mogu se obavljati i u bilo kojem trenutku za vrijeme trajanja investicije. Kontrolu na terenu provode službenici RTSPPP-a, inspektori Odjela za kontrolu mjera IPARD programa. Osim inspektora kontrolu na terenu svakog IPARD projekta mogu obavljati i djelatnici Službe za unutarnju reviziju RTSPPP-a, službenici Nacionalnog fonda, Agencije za reviziju sustava provedbe programa Europske Unije, revizori Europske komisije i Europski revizorski sud.

Osobe nad kojima se provodi kontrola obvezne su pripremiti sve potrebne podatke i materijale za provedbu kontrole na terenu. U slučaju da korisnik ne dozvoli ili spriječi kontrolu na terenu, ili da na bilo koji drugi način utječe na rad inspektora, njegova/njezina

prijava/Zahtjev za isplatu neće biti odobren. Djelatnici koji provode kontrolu na terenu imat će pristup svoj dokumentaciji vezanoj uz ulaganje sufinancirano sredstvima IPARD programa, tijekom svih kontrola koje se provode prije ugovaranja, prije isplate i kroz petogodišnje razdoblje nakon izvršene isplate korisniku.

Za vrijeme kontrole na terenu inspektori mogu provjeravati poljoprivredno zemljište, nasade, stoku, poslovni i proizvodni prostor, objekte, uređaje i robu, kao i poslovnu dokumentaciju podnositelja prijave/korisnika IPARD programa. Inspektori mogu provjeriti i dokumentaciju podnositelja prijave/korisnika koja se odnosi na ta prava, provjeriti njegove/njezine poslovne knjige i dokumente kao što su fakture i računi, popisi, dokumentacija o prihvatljivosti, potvrde plaćanja, popisi jamstava/garantnih listova, odluke/rješenja, ugovori, potvrde, podaci o korištenom materijalu i izvršenim radovima, kao i bankovna izvješća koja posjeduje korisnik i osobe povezane s njim. Inspektori mogu provjeriti i podatke na računalima, opremu, preradu i proizvodnju, pakiranje, otpremu i skladištenje. Ukratko, inspektori mogu provjeriti sve podatke koji se odnose na narav, količinu i kakvoću roba i usluga, napredak poslovanja i načine na koje se koriste završena ulaganja, mogu provoditi kontrolu nad planskom i tehničkom dokumentacijom koja se odnosi na ulaganje, provjeriti računovodstvene podatke i dokumente, kao i financijske i tehničke podatke subvencioniranih projekata. Oni izvještavaju nadležna tijela i traže provođenje određenih postupaka za čiju provedbu nisu ovlašteni. Zaduženi su i za prikupljanje podataka i informacija od mjerodavnih osoba, svjedoka, stručnjaka i drugih osoba, ako je to potrebno za adekvatno obavljanje kontrole.

Inspektori mogu najaviti kontrolu 48 sati unaprijed, pod uvjetom da ciljevi i svrha kontrole na terenu nisu ugroženi prethodnom najavom. U slučaju kada je podnositelj prijave/korisnik obavješten o kontroli na terenu i o nužnoj nazočnosti treće osobe (računovođa, nadzorni inženjer, obavljač građevinskih radova), ovisno o ulaganju i fazi kontrole, podnositelj prijave/korisnik je obavezan osigurati njihovo prisustvo. U slučaju da se kontrola obavlja na više lokacija, inspektori, dok se pripremaju za kontrolu, mogu tražiti od podnositelja prijave/korisnika podatke o udaljenosti tih lokacija (u slučaju da sjedište korisnika i mjesto ulaganja nisu na istoj lokaciji).

Ako podnositelj prijave/korisnik ne vodi sam svoje poslovne knjige, preporuča se da knjigovođa bude nazočan tijekom kontrole na terenu jer se velik dio provjera odnosi na kontrolu knjigovodstvene dokumentacije.

Isto tako, sve fizičke i pravne osobe, kao i osobe koje su s korisnikom povezane kroz predmetno ulaganje, također podliježu kontroli i obvezne su omogućiti provedbu kontrole na terenu, pružiti potrebne podatke i obavijesti te osigurati uvjete za nesmetan rad inspektora.

Tijekom provođenja kontrole inspektori su dužni pokazati korisniku svoj identifikacijski dokument.

6.6.1 Dokumentacija potrebna za kontrolu na terenu za mjeru 101 (prema tipu kontrole)

br	NAZIV DOKUMENTA	PRIJE UGOVARANJA	PRIJE PLAĆANJA	EX POST
1	Rješenje o upisu u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava			+
2	Knjiga dioničara / knjiga poslovnih udjela			+
3	Izvadak iz Sudskog registra Trgovačkog suda / Izvadak iz Obrtnog registra			+
4	Glavni projekt	+	+	+
5	Tehnološki projekt i zapisnik o primopredaji izgrađenog objekta i / ili ugrađene opreme		+	+

6	Knjiga ulaznih računa (UR-a)	+	+	+
7	Knjiga izlaznih računa (IR-a)	+	+	+
8	Popis dugotrajne imovine (PDI)	+	+	+
9	Kartica konta dobavljača-kupaca / knjiga primitaka-izdataka	+	+	+
10	Ugovori s odabranim dobavljačima / izvođačima		+	+
11	Kartica konta prihoda od refundacija, dotacija, subvencija, milodara i drugih nadoknada	+	+	+
12	Građevinski dnevnik		+	+
13	Građevinska knjiga		+	+
14	Dokumenti o kvaliteti ugrađenih materijala		+	+
15	Zapisnici o primopredaji		+	+
16	Dokument o osposobljenosti djelatnika za rad s ugrađenom opremom		+	+
17	Registar goveda na gospodarstvu (RGG)	+	+	+
18	Registar svinja na gospodarstvu (RSG)	+	+	+
19	Veterinarska svjedodžba /otpremnic	+	+	+
20	Mjesečno izvješće o ispitivanju kakvoće sirovog mlijeka		+	+
21	Ugovor o gnojdbi poljoprivrednih površina s drugim osobama		+	+
22	Ugovor o predaji gnojiva ovlaštenim prerađivačima gnojiva		+	+
23	Rješenje Uprave za veterinarstvo MPRRR-a o udovoljavanju propisanim veterinarsko-zdravstvenim i zoohigijenskim uvjetima i zapisnik nadležnog veterinarskog inspektora			+
24	Potvrda o ispunjavanju uvjeta iz područja biljnog zdravstva utvrđenih nacionalnim propisima koji su usklađeni s EU propisima izdana od Uprave za poljoprivrednu i fitosanitarnu inspekciju			+
25	Potvrdu o ispunjavanju EU standarda zaštite okoliša, izdanu od MZOPUG-a			+
26	Potvrda o ispunjavanju EU standarda iz područja sigurnosti i zaštite zdravlja na radu izdanu od Državnog inspektorata			+

7. PRAVA I OBVEZE KORISNIKA

Potpisivanjem IPARD Ugovora korisnik stječe određena prava i obvezuje se ispuniti određene obveze kako bi zadržao prava na ugovorena sredstva. Obveze korisnika u IPARD programu definirane su Pravilnikom, te IPARD Ugovorom kojeg korisnik zaključuje s RTSP-om. Ta prava i obveze ukratko su obrazloženi u sljedećim pod-poglavljima.

7.1 Zadovoljavanje minimalnih standarda vezano uz zaštitu okoliša, javno zdravstvo, dobrobit životinja, zdravlje životinja, zaštitu bilja i sigurnost na radu

Prilikom planiranja ulaganja podnositelj prijave mora uzeti u obzir uvjet da projekt mora zadovoljavati propisane nacionalne i standarde EU-a koji se odnose na zaštitu okoliša, javno zdravstvo, dobrobit životinja i one koji se odnose na zdravlje životinja i zaštitu biljaka. U tu svrhu, podnositelj prijave za IPARD sredstva mora ishoditi od nadležne institucije mišljenje/potvrdu/rješenje (ili drugi relevantni dokument) o ispunjavanju propisanih nacionalnih i EU standarda na spomenutim područjima. U ovom slučaju nadležne institucije su: MZOPUG, Uprava za veterinarstvo MPRRR-a, Uprava poljoprivrede i prehrambene industrije MPRRR-a i Uprava poljoprivredne i fitosanitarne inspekcije MPRRR-a. Podnositelj prijave je dužan zatražiti takav relevantni dokument (mišljenje/potvrdu/rješenje) u svakoj fazi izvođenja projekta, kako je navedeno:

- **Prije ugovaranja (prije podnošenja prijave na natječaj)**—mišljenje/potvrdu/rješenje o udovoljavanju minimalnim nacionalnim standardima potrebno je ishoditi od nadležnih tijela. Ovi dokumenti se izdaju na zahtjev podnositelja prijave u fazi pripreme dokumentacije, na temelju postupaka koje provode nadležna tijela.
- **Prije isplate** – rješenje/potvrda o udovoljavanju minimalnim nacionalnim i EU standardima ishodi se u fazi nakon završetka ulaganja, a prije podnošenja Zahtjeva za isplatu. Ove dokumente izdaje nadležno tijelo na zahtjev korisnika, na temelju postupaka koje provode nadležna tijela.
- **U ex-post razdoblju** – u razdoblju od 5 godina nakon konačne isplate završenog ulaganja, mišljenje/potvrdu/rješenje o udovoljavanju nacionalnim i EU standardima izdaju nadležna tijela na zahtjev korisnika, na temelju postupaka koje provode nadležna tijela.

Upute o postupku ishoda ovih dokumenata nalaze se na internetskoj stranici MPRRR-a.

7.2 Upravljanje dokumentacijom

Korisnik IPARD sredstava je dužan čuvati cjelokupnu dokumentaciju vezanu uz ulaganje počevši od trenutka prikupljanja potrebne dokumentacije za prijavu do trenutka isteka petogodišnjeg razdoblja od datuma konačne isplate IPARD sredstava (datum koji se nalazi u Potvrdi o završenom ulaganju). Sva potrebna dokumentacija treba biti dostupna cijelo vrijeme za potrebe kontrola na terenu.

Razdoblje od pet (5) godina može se produžiti za duljinu trajanja bilo kojeg pravnog postupka vezanog uz ulaganje i/ili projekt.

7.3 Promjene ulaganja

Korisnik koji je potpisao IPARD Ugovor s RTSP-om ne smije promijeniti namjenu niti vrstu ulaganja, niti ulaganje izložiti bitnim izmjenama u razdoblju od potpisivanja IPARD Ugovora pa do isteka petogodišnjeg razdoblja od datuma konačne isplate IPARD potpore korisniku (datum konačne isplate nalazi se u Potvrdi o završenom ulaganju koju izdaje RTSP).

Međutim, ako se projekt ne može dovršiti bez određenih promjena ili ako bi tražene promjene utjecale na poboljšanje projekta, korisnik je dužan zatražiti odobrenje promjena od RTSP-a. Mogući razlozi za takve promjene mogu biti: viša sila, prestanak proizvodnje određene robe koja je trebala biti ugrađena, nemogućnost dobavljača da pruži usluge, nabavi robu ili izvede radove, promjene nastale kao posljedica potrebe za usklađivanjem sa zakonodavstvom, situacija koja se nije mogla predvidjeti u trenutku ugovaranja i uvođenje nove tehnologije koja može poboljšati učinkovitost projekta. Svi ovi razlozi moraju biti potkrijepljeni odgovarajućom dokumentacijom.

U slučaju bilo kakve izmjene u odobrenom projektu/investiciji (od trenutka potpisivanja IPARD Ugovora s RTSP-om pa sve do isteka pet (5) godina od datuma konačne isplate IPARD potpore) korisnik je dužan obavijestiti RTSP u pisanom obliku, uz odgovarajuće objašnjenje, i izvršiti promjenu tek nakon pismenog odobrenja RTSP-a. Jedina iznimka je u slučaju da se radi o promjeni podataka korisnika (kao što su ime, adresa, matični broj, naziv banke i broj žiro računa na koji će biti isplaćena potpora ili opunomoćenik), što korisnik mora prijaviti odmah nakon nastanka promjene, ali ne kasnije od 30 dana prije isteka roka za podnošenje Zahtjeva za isplatu navedenog u IPARD Ugovoru, koristeći pritom obrazac "Zahtjev za odobrenje promjena". U tom slučaju RTSP će automatski, nakon primitika potrebne dokumentacije, izdati Aneks IPARD Ugovoru.

Za sve promjene vezane uz Listu izdataka (promjena imena, vrste ili količine opreme, promjena zemlje podrijetla, promjena dobavljača, promjena u kakvoći/količini radova/materijala u slučaju gradnje ili rekonstrukcije zbog promjena tehničkih specifikacija građevine/objekta), korisnik je dužan poslati RTSP-u obrazac „Zahtjev za odobrenje promjena“ s objašnjenjem i relevantnom dokumentacijom prije nastanka promjene, ali ne kasnije od **90 dana** prije isteka roka za podnošenje Zahtjeva za isplatu navedenog u IPARD Ugovoru **u slučaju ulaganja u izgradnju**, odnosno ne kasnije od **60 dana** prije isteka roka za podnošenje Zahtjeva za isplatu navedenog u IPARD Ugovoru **u slučaju ulaganja u nabavku opreme**. Korisnik može izvršiti promjenu tek nakon primitka pismenog odobrenja RTSP-a u obliku Pisma odobrenja i naknadno Aneksom IPARD Ugovoru. Korisnik će primiti Pismo odobrenja u roku od 45 dana u slučaju tražene promjene koja se tiče izgradnje i u roku od 30 dana u slučaju tražene promjene u svezi nabavke opreme. Za ovakav tip promjene, Aneks IPARD Ugovoru može se sklopiti najviše dva (2) puta.

RTSP zadržava pravo da odbije zahtjev korisnika. U tom slučaju, korisnik će primiti Pismo odbijanja za predložene promjene. Svaka promjena koja nije odobrena Aneksom IPARD Ugovoru smatrat će se neprihvatljivim troškom i taj iznos će se odbiti od iznosa potpore zaključenog IPARD Ugovorom. Ukoliko promijena, bila ona prijavljena ili ne, mijenja prihvatljivost cijelog projekta, RTSP zadržava pravo da raskine IPARD Ugovor.

Za sve promjene u već odobrenim IPARD projektima RTSP može poslati inspektore da obave dodatnu kontrolu na terenu.

Ako se promjena već dogodila uslijed *više sile*, korisnik je o tome dužan čim prije obavijestiti RTSP u pisanom obliku.

Viša sila podrazumijeva okolnosti koje se nisu mogle predvidjeti i zbog toga se njihove posljedice nisu mogle spriječiti (potresi, udari groma, požari, klizanje terena, poplave, oluje). Korisnik IPARD sredstava dužan je odmah prijaviti nadležnim tijelima i RTSP-u sve značajne promjene nastale uslijed *više sile* te istovremeno pružiti odgovarajuće dokaze.

Ni u kojem slučaju korisniku se neće isplatiti sredstva u većem iznosu nego što je navedeno u IPARD Ugovoru ili u Aneksu IPARD Ugovoru.

Tijekom postupka odobravanja sredstava, RTSP će usporediti izdane račune s podacima navedenim u Listi izdataka (koja je sastavni dio IPARD Ugovora, dodatak 1), stavak po stavak, i odobrit će samo prihvatljive i ugovorene stavke. Stavke koji nisu istovjetne onima

navedenima u Listi neće biti plaćene, a one koje se pojavljuju u količinama većim nego je ugovoreno, bit će isplaćene do ugovorenih iznosa.

7.4 Otuđenje ulaganja

Korisnik koji je primio IPARD sredstva ne smije otuđiti imovinu koja je nastala tim ulaganjem prije isteka petogodišnjeg razdoblja od dana konačne isplate sredstava navedenom u Potvrdi o završenom ulaganju.

7.5 Označavanje ulaganja u IPARD programu

Sva ulaganja koja su sufinancirana u sklopu IPARD programa trebaju sadržavati podatke o ulozi EU-a, tj. IPARD programa. Označavanje ulaganja je obveza krajnjeg korisnika i predstavlja doprinos u informiranju javnosti o ulozi EU-a u projektu, kao i o rezultatima projekta i njegovim doprinosima zajednici. Postupak označavanja ulaganja temelji se na priručniku Komunikacija i vidljivost - priručnik za vanjske aktivnosti EU-a i na Uredbi komisije (EC) 1974/2006.

Ulaganja unutar IPARD programa moraju biti vidljivo označena pomoću informativne ploče koja sadrži opis ulaganja te slogan i logo Europske unije i Republike Hrvatske.

Korisnik je obvezan nabaviti odgovarajuću informativnu ploču, ovisno o vrsti ulaganja, i postaviti je na mjesto ulaganja u trenutku izdavanja Potvrde o završenom ulaganju. Informativna ploča treba ostati na mjestu ulaganja pet godina od dana konačne isplate sredstava navedenog u Potvrdi o završenom ulaganju.

7.5.1 Ulaganja u izgradnju trajnih građevina

Prilikom ulaganja u izgradnju trajnih građevina potrebno je postaviti trajnu ploču na najvidljivijem dijelu građevine, kao što je glavni ulaz ili pročelje zgrade.

Primjer 1: Trajna ploča (metalna ploča; dimenzija 0,42 x 0,297m) za označavanje ulaganja vezanih uz izgradnju

7.5.2 Ulaganja u rekonstrukciju

Prilikom ulaganja u rekonstrukciju potrebno je postaviti informativnu ploču na najvidljivijem dijelu građevine, kao što su glavni ulaz ili pročelje zgrade.

Primjer 2: Informativna ploča (plastična ploča; dimenzija 0,42 x 0,297m) za označavanje ulaganja vezanih uz rekonstrukciju

7.5.3 Ulaganja u nabavku opreme

Za ulaganja u nabavku opreme korisnik je obavezan postaviti informativnu ploču na glavni ulaz građevine u kojoj je postavljena odgovarajuća oprema.

Primjer 3: Informativna ploča za označavanje ulaganja u nabavku opreme (plastična ploča; dimenzija 0,42 x 0,297m)

Ispunjavanje ovih ugovornih obveza provjeravat će inspektori u kontrolama na terenu.

7.6 Korištenje sredstava iz drugih izvora

Projekti koji su sufinancirani iz IPARD programa mogu također biti sufinancirani i iz drugih izvora javne pomoći (međunarodnih ili nacionalnih), pod uvjetom da ukupni udio javne pomoći ne prelazi definirani maksimum, naveden u poglavlju 3 ovog Vodiča i u Pravilniku (članak 21, stavak 4).

Stoga, podnositelj prijave/korisnik mora obavijestiti RTSP o svim drugim izvorima financiranja projekta koji prijavljuje na IPARD natječaj, kako bi se mogao izračunati maksimalni udio moguće potpore iz IPARD programa bez prelaska definiranog maksimuma.

7.7 Upravljanje stajskim gnojem

U okviru mjere 101 IPARD programa prihvatljiva su ulaganja u sektor mlijeka, mesa i jaja pod uvjetom da upravljanje stajskim gnojivom na kraju ulaganja u potpunosti bude usklađeno s odgovarajućim EU standardima. Ispunjenje tog kriterija provjeravat će se tijekom kontrole na terenu, u fazi prije isplate i nakon isplate, te tijekom petogodišnjeg razdoblja nakon konačne isplate IPARD sredstava (ex post kontrola na terenu). Ako ovaj uvjet ne bude ispunjen, korisniku se neće odobriti Zahtjev za isplatu, ili ukoliko su sredstva već isplaćena, RTSPP će od dotičnoga tražiti povrat sredstava.

Standardi EU-a u području upravljanja stajskim gnojivom mogu se pronaći u Pravilniku o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva (NN 56/08).

Stajski gnoj životinjskog podrijetla na poljoprivrednim posjedima treba se pohraniti u propisno uređene objekte: stajske platoe za gnoj, jame za gnoj, lagune za tekući gnoj i druge vrste spremnika za gnoj.

Spremnici moraju biti vodonepropusni, u cilju sprečavanja rasipanja odnosno istjecanja gnoja u okoliš kako ne bi došlo do zagađenja podzemnih i površinskih vodenih tokova. Tekući dio gnojiva i gnojnice će se sakupljati u vodonepropusnim gnojnim jamama, da bi se izbjeglo zagađenje podzemnih i površinskih voda. Kapaciteti ovih spremnika moraju biti dostatni za šestomjesečno skladištenje gnojiva, s tim da je za svako uvjetno grlo (UG) potrebno osigurati sljedeće:

- za kruti životinjski stajski gnoj, sabirna površina od najmanje 4 m²/UG za visinu naslaganog gnojiva od 2 m, odnosno 8 m³/UG sabirnog prostora ako je visina manja od 2 m; te za gnojnicu – sabiralište od 2 m³/UG,

- za skladištenje gnojnice – lagune kapaciteta od najmanje 10 m³/UG.

Iznimno, jame za gnojnicu nisu potrebne ako se kroz sustav i tehnologiju uzgoja stoke gnojnica ne proizvodi.

Način na koji se izračunava broj uvjetnih grla, omjer kapaciteta spremnika po uvjetnom grlu i omjer potrebne poljoprivredne površine u hektarima po uvjetnom grlu (ha/UG) opisan je u niže navedenim tablicama (Tablice 1, 2 i 3).

Tablica 1. Tablica za izračun broja uvjetnih grla na poljoprivrednom gospodarstvu

1	2	3	4	5
Rb.	Vrsta domaće životinje	Koeficijent za izračun UG po domaćoj životinji	Broj životinja na gospodarstvu	Broj UG (3x4)
1.	Krave - odrasla goveda starija od 24 mjeseca	1,0		
2.	Junice - goveda starosti od 12 do 24 mjeseca	0,6		
3.	Goveda starosti od 6 do 12 mjeseci	0,3		
4.	Bikovi	1,4		
5.	Telad	0,15		

6.	Radni konji	1,2			
7.	Ždrebad	0,5			
8.	Ovce i koze	0,10			
9.	Janjad, jarad	0,05			
10.	Krmače	0,3			
11.	Nerasti	0,4			
12.	Svinje u tovu od 25 do 110 kg	0,15			
13.	Odojci	0,02			
14.	Kokoši nesilice	0,004			
15.	Tovni pilići	0,0025			
16.	Purani	0,02			
17.	Kunići i pernata divljač	0,002			
18.	Ukupan broj UG na gospodarstvu (=zbroj od 1 do 17)				

Tablica 2. Izračun kapaciteta spremnika za gnojivo

Rb.	Naziv	Kapacitet
1	2	3
1.	Kapacitet spremnika za stajski gnoj na gospodarstvu:	
a)	- kapacitet spremnika za kruti stajski gnoj (m ³) (širina x dužina x visina)	
b)	- kapacitet spremnika za gnojnicu (m ³) (širina x dužina x visina)	
c)	- kapacitet spremnika za gnojovku (m ³) (širina x dužina x visina)	
2.	Ukupni kapacitet spremnika za gnoj na gospodarstvu (m³) (=a+b+c)	
3.	Ukupni broj UG-a na gospodarstvu iz Tablice 1. red 18.	
4.	Omjer ukupnog kapaciteta spremnika za gnoj na gospodarstva m³/broj UG (=2/3)	
Zadovoljen je kriterij od minimalno raspoloživog prostora spremnika po UG-u:		DA
- 8 m ³ / UG (proizvodi se samo kruti stajski gnoj)		NE
- 10 m ³ / UG (proizvodi se kruti stajski gnoj + gnojnica ili samo gnojovka)		

Tijekom jedne kalendarske godine, poljoprivredno gospodarstvo može rasipati stajski gnoj na poljoprivrednim površinama do utvrđene granične vrijednosti nitrata kako slijedi:

- 210 kg/ha nitrata (N), dopuštena primjena unutar početnog četverogodišnjeg razdoblja; spomenuti omjer odgovara održavanju 2.4 UG/ha poljoprivrednog zemljišta do sredine 2012. godine;

- 170 kg/ha nitrata (N), dopuštena primjena nakon početnog četverogodišnjeg razdoblja; spomenuti omjer odgovara održavanju 2.0 UG/ha poljoprivrednog zemljišta do sredine 2012. godine.

Tablica 3. Izračun omjera UG i raspoložive površine poljoprivrednog zemljišta na gospodarstvu

Rb	Naziv	Površina (ha)
1.	2.	3.
1.	Površina zemljišta gospodarstva raspoloživog za obradu (ha):	
a)	- vlasništvo korisnika	
b)	- zakup	
c)	- koncesija	
d)	- pod ugovorom o uslužnom rasipanju gnojiva	
e)	- ostalo	
2.	Ukupna površina raspoloživog zemljišta (ha)	
3.	Broj UG izračunat u Tablici 1. red 18	
4.	Izračun omjera UG/ha (=3/2)	
5.	Zadovoljen kriterij od maksimalno 2,4 UG po ha (zaokružiti)	DA NE

Ako se gnojidba stajskim gnojivom na poljoprivrednim površinama ne može provesti unutar spomenutog graničnog omjera UG/ha zbog nedostatka poljoprivrednih površina, poljoprivredno gospodarstvo može osigurati rasipanje viška stajskog gnojiva na sljedeće načine:

- koristeći poljoprivredne površine drugog vlasnika, na temelju ugovora,
- preradom stajskog gnojiva u bio-plin, kompost ili supstrat,
- odlaganjem stajskog gnojiva na druge načine (prodajom drugim poljoprivrednim posjedima ili ovlaštenim prerađivačima stajskog gnojiva).

Navedeni načini upotrebe i upravljanja stajskim gnojivom moraju biti propisno dokumentirani važećim ugovorima ili drugom dokumentacijom (dokumenti moraju biti dostupni kontroli na terenu koju provode ovlaštena tijela).

7.8 Sudjelovanje u informativnim upitnicima

Zajedno sa prijavom na natječaj potencijalni korisnik treba dostaviti i popunjen Upitnik koji se preuzima s internetske stranice www.mps.hr. Ovaj Upitnik služi isključivo kao pomoćno sredstvo kod praćenja provedbe programa i ni na koji način ne utječe na rezultate natječaja za dodjelu sredstava iz IPARD programa. Obveza je korisnika popunjeni Upitnik predati zajedno s prijavom na natječaj. Upitnik je potrebno priložiti u posebnoj kovrti s naznakom „ODJEL ZA IZVJEŠTAVANJE“. Za slučaj da djelatnici Upravne direkcije i/ili RTSPP-a zatrebaju određene dodatne podatke, RTSPP će korisnicima poslati upitnike/ankete, koje korisnici trebaju ispuniti u svrhu prikupljanja pouzdanih povratnih informacija o provedbi IPARD programa i mogućih poboljšanja.

7.9. Dodatne informacije i dokumentacija

IPARD Agencija ima pravo od podnositelja prijave/korisnika tražiti dodatnu dokumentaciju i informacije (koji nisu navedeni u popisu dokumenata koji se prilažu uz prijavu na natječaj ili uz zahtjev za isplatu), ukoliko su potrebni za provjeru određenih činjenica ili dobivanje dodatnih informacija odnosno objašnjenja u svezi s ulaganjem/projektom.

Za ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju, bez obzira na vrstu ugovora koji je sklopljen s izvođačem radova, korisnik je dužan uz Zahtjev za isplatu dostaviti RTSPP-u račune s okončanom situacijom (izvedene radove i korištene materijale). Također, korisnik je dužan predložiti knjigu radova kontroli na terenu u svrhu provjere i usporedbe dostavljenih računa. U tu svrhu, korisnik će prilikom sklapanja ugovora s izvođačem radova obvezati izvođača radova na vođenje građevinskog dnevnika i građevinske knjige bez obzira na vrstu ugovora.

7.10. Prava korisnika

Osim spomenutih obveza, korisnik također ima i sljedeća prava:

1. da dobije sredstava nakon uspješno završene procedure,
2. da zahtijeva određene promjene u svom projektu nakon potpisivanja IPARD Ugovora,
3. da od RTSPP-a, HZPSS-a i UDU-a traži informacije vezano uz svoju investiciju,
4. da tijekom provođenja kontrole na terenu od inspektora zatraži identifikacijski dokument na uvid,
5. da zatraži zaštitu svojih prava na sudu,
6. da, u slučaju povrata sredstava, vraća sredstva u ratama,
7. da s RTSPP-om potpiše Izvansudsku nagodbu u kojem će biti dogovoren proces povrata sredstava,
8. da od RTSPP-a zatraži plaćanje unaprijed do 20% ukupne vrijednosti odobrenog ulaganja u slučaju izuzetnih prirodnih katastrofa ukoliko su iste zahvatile Hrvatsku.

8. POVRAT SREDSTAVA

IPARD sredstva su namjenska i bespovratna sredstva. Međutim, ako je korisnik postupao protivno odredbama Pravilnika ili IPARD Ugovora zaključenog s RTSPP-om, ili je pravila o korištenju sredstava IPARD programa kršio na bilo koji drugi način, odnosno u slučaju utvrđene nepravilnosti, a postoji financijski učinak što znači da su sredstva potpore korisniku već isplaćena, RTSPP će od korisnika zatražiti povrat sredstava.

RTSPP će zatražiti povrat sredstava putem Odluke o povratu sredstava u kojoj će biti naveden iznos glavnice te iznos ugovorne kazne. Iznos ugovorne kazne iznosi 3% od iznosa glavnice. Ukoliko korisnik ne vrati dug u roku od 15 dana od dana zaprimanja Odluke o povratu sredstava, na iznos duga će se obračunati zakonom propisana zatezna kamata.

Korisnik može povrat sredstava izvršiti u ratama. Obavještanje RTSPP-a o namjeri povrata sredstava u ratama korisnik mora izvršiti u pisanom obliku u roku od 15 dana od primitka Odluke o povratu sredstava, navodeći planirani broj rata. U roku od 7 dana od primitka takvog pisma korisnika, RTSPP će pozvati korisnika na potpisivanje Izvansudske nagodbe kojom će se korisniku omogućiti vraćanje duga u najviše 4 rate tijekom perioda od jedne godine. Krajnji iznos duga uvećava se za 4% ugovorne kamate. U Izvansudskoj nagodbi odredit će se broj rata vraćanja duga te će za svaku ratu biti jasno istaknut iznos glavnice, iznos ugovorne kamate, iznos ugovorne kazne i datum dospeljeća svake pojedine rate. Ukoliko korisnik ne uplati sredstva do datuma dospeljeća istaknutog u Izvansudskoj nagodbi, zaračunava se zatezna kamata od dana isteka roka plaćanja do dana potpunog povrata duga. Potpis korisnika na Izvansudskoj nagodbi mora biti ovjeren od strane javnog bilježnika.

Ako korisnik izvrši plaćanje duga nakon proteka roka od 15 dana od dana zaprimanja Odluke o povratu sredstava, RTSPP će od korisnika zatražiti plaćanje zakonske zatezne kamate obračunate sukladno nacionalnom zakonodavstvu, i to za period od prvog dana nakon proteka roka za povrat sredstava pa do dana povrata sredstava. Plaćanje zakonske zatezne kamate RTSPP će zatražiti pisanim putem, navodeći iznos i broj računa na koji je korisnik

dužan uplatiti iznos duga. Rok za plaćanje duga je 15 dana od dana primitka obavijesti o iznosu duga koji je korisnik dužan platiti.

Ako korisnik ne postupi u skladu s Odlukom o povratu sredstava RTSPPP će zaštitu svojih prava zatražiti sudskim putem.

RTSPPP će zatražiti od korisnika povrat sredstava i u slučaju kada je došlo do administrativne greške koja za posljedicu ima isplatu sredstava korisniku u iznosu većem od ugovorenog ili plaćanje na pogrešan broj računa. RTSPPP će korisnika obavijestiti Odlukom o povratu sredstava u slučaju utvrđene administrativne greške o iznosu duga i broju računa na koji je korisnik dužan vratiti sredstva, te o roku u kojem povrat sredstava mora biti izvršen. Rok za povrat sredstava je 15 dana od dana zaprimanja Odluke o povratu sredstava.

Ako korisnik izvrši plaćanje duga nakon proteka roka od 15 dana od dana zaprimanja Odluke o povratu sredstava, RTSPPP će od korisnika zatražiti plaćanje zakonske zatezne kamate obračunate sukladno nacionalnom zakonodavstvu, i to za razdoblje od prvog dana nakon proteka roka za povrat sredstava pa do dana povrata sredstava. Plaćanje zakonske zatezne kamate RTSPPP će zatražiti pisanim putem, navodeći iznos i broj računa na koji je korisnik dužan uplatiti iznos duga. Rok za plaćanje duga je 15 dana od dana primitka obavijesti o iznosu duga koji je korisnik dužan platiti.

Ako korisnik ne postupi u skladu s Odlukom o povratu sredstava, RTSPPP će zaštitu svojih prava zatražiti sudskim putem.

Ako korisnik samoinicijativno vrati sredstva koja je dobio na ime potpore sukladno ovom Pravilniku, nakon 15 dana od dana primitka sredstava, zaračunat će se ugovorna kazna.

Ako korisnik vrati sredstva tijekom prve godine od dana primitka sredstava, zaračunat će se i zatražiti od korisnika ugovorna kazna u iznosu od 1% od iznosa primljenih sredstava, te će se na svaku slijedeću godinu ugovorna kazna povećavati za 0,5% zaključno s petom godinom od dana primitka sredstava.

8.1 Crna lista

Korisnik kojemu je izdana Odluka o povratu sredstava ili Obavijest o raskidu IPARD Ugovora zbog utvrđenih nepravilnosti ili sumnje na prijevaru, nalazit će se na „Crnoj listi“ RTSPPP-a od dana donošenja Odluke o povratu sredstava ili Obavijesti o raskidu IPARD Ugovora pa sve do isteka roka od jedne (1) godine od dana povrata cjelokupnog duga.

„Crna lista“ nalazit će se na oglasnoj ploči RTSPPP-a i na službenoj internetskoj stranici RTSPPP-a. Korisnik koji se bude nalazio na „Crnoj listi“ gubi pravo na ostvarenje nacionalne potpore ili potpore EU-a fondova u roku od jedne (1) godine od dana isplate cjelokupnog duga.

9. ZAKLJUČAK

Imajući na umu važnost pravovremenog informiranja svih zainteresiranih osoba sa sadržajem, postupcima i obvezama vezano uz primjenu IPARD programa, nadamo se da smo ovim Vodičem za korisnike omogućili bolje razumijevanje cjelokupnog procesa i pravnih obveza koje se odnose na IPARD potporu, počevši od informacija vezanih uz postupke i obveze tijekom samog procesa – od trenutka objave natječaja, preko samog podnošenja prijave, ugovaranja i isplate pa sve do kontrole na terenu.

Ovaj Vodič za korisnike predstavlja isključivo promotivno-informativni materijal. Pravna osnova za provedbu IPARD programa predstavljena je Pravilnikom.

Sve eventualne izmjene ili dodaci bit će pravovremeno objavljeni na internetskim stranicama MPRRR-a.

10. KONTAKTI I KORESPONDENCIJA

Više informacija o IPARD programu dostupno je na internetskim stranicama MPRRR-a (www.mps.hr) gdje je objavljen i cijeli dokument „Hrvatski IPARD program – Plan za poljoprivredu i ruralni razvoj 2007-2013“.

Za sva pitanja ili dodatne informacije vezano uz IPARD program, slobodno se obratite na sljedeće kontakte bilo telefonskim bilo pismenim putem.

Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja

Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi – IPARD Agencija

Ulica grada Vukovara 269d, 10 000 Zagreb

Tel: (01) 6002-700 (centrala) Fax: (01) 6002-851

Tel. (01) 6002-742 i (01) 6002-744 (Odjel za informiranje)

e-mail: info@dmssa.hr

Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja,

Uprava za ruralni razvoj, Upravna direkcija SAPARD/IPARD programa

Ulica grada Vukovara 78, 10 000 Zagreb

Tel: (01) 6106-947 i (01) 6109-633

Fax: (01) 6106-909

e-mail: ipard@mps.hr

Na internetskoj stranici Ministarstva poljoprivrede (www.mps.hr), RTSPP će objavljivati natječaj za dodjelu sredstava, pravilnike o provedbi IPARD programa za akreditirane mjere, vodiče za korisnike te predloške i obrasce koje će podnositelji prijave/korisnici koristiti.

Za daljnje informacije o IPARD programu možete se obratiti na sljedeće adrese:

Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu – područni uredi

www.hzpss.hr

Hrvatska poljoprivredna agencija – županijski uredi

www.hpa.hr

ili u najbliži **Ured državne uprave u županiji**.